

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Tokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekom
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.34
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pri večjem q
naročilu popust
izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po praznikih

Dunajski problem.

Spričo revolte dunajskih množic, ki je te dni razburjala vso evropsko javnost, se nam najprej vsiljuje vprašanje: ali se nam v krvavi žaru dunajske revolucije ne razkrivajo nenadoma zopet podzemne sile na svojem delu, ko smo mislili, da so že omagale in se odrekle svojim ciljem? Ako so se mogli v zadnjem stoletju elementi trenutno polastiti položaja na Dunaju, v trdnjavi socialne demokracije, ki se izdaja za neizprosno nasprotnico komunizma in ki ima vse niti delavskega gibanja v svojih rokah, potem je to memento, mimo katerega ni mogoče iti molče. Pribiti je treba dvoje: prvič, da je komunistična propaganda še vedno neoslabljena na delu in drugič, da socialna demokracija tej propagandi ni kos. Iz teh dveh dejstev moramo izvajati en sam nauk: ako naj se človeštvo obvaruje krvave, vse uničujoče revolucije in se zavaruje miren razvoj navzgor, potem je treba revolucionarnemu rovarjenju izpodkopati tla — ne morda s policijskimi odredbami, pa tudi ne z materialističnim socializmom, marveč s pozitivnim delom za delovne sile, s pravično ureditvijo gospodarsko-socialnih razmer, z zaščito vseh gmočnih, a zlasti tudi moralnih interesov ljudskih slojev, ki ne morejo imeti nobene druge zanesljive podlage kot so temelji pozitivne vere.

Se drugo spoznanje prinaša julijska revolucija. Namreč to, da imajo socialistični voditelji sila malo čuta odgovornosti. Mesece in mesece so v najbolj divjih oblikah hujskali in podžigali svoje pristase proti vladajočemu razredu in so napovedovali, da bodo z najostrejšimi sredstvi, če treba tudi z oboroženo silo vrgli sedanji režim ob tla. Iz te setve je planil julijski vihar — in socialna demokracija ga ni več mogla ukrotiti. To je njena zgodovinska krivda. Ob tej veliki notranji laži, ki reži med revolucionarnimi gesli socialne demokracije in med čisto legalno prakso, se bo prej ali slej enota avstrijske socialne demokracije razbila, kot se je to zgodilo že skoro po vseh drugih državah.

Toda če priča dunajska revolucija proti socialni demokraciji, nam pa brez dvoma tudi kaže težavni položaj vladajoče skupine, med katero zavzema krščansko-socialna stranka vodilno mesto. Brez dvoma so nastale za to stranko v novi Avstriji zelo težavne razmere; znašla se je takorekoč sama nasproti socialni demokraciji, ki je prav v Avstriji ohranila največ svoje predvojnne razredne in kulturno-bojne zagrizenosti. Tako so bili avstrijski krščanski socialci nehoti potisnjeni iz središča proti desni. Mogočne, strumno organizirane krščansko-socialne stranke, ki ima sijajne tradicije in zasluge za delavski stan in ki združuje v svojem jedru zdravo kmečko maso, so se obupno oklenili skrajni desničarji. Skušali so ji naprtiti odgovornost za vse svoje politične in gospodarske polome, in so ji večkrat vezali roke, ko je hotela vršiti velikopotezno delo v korist malim kmetom in delavcem. Socialna demokracija je ta težavni položaj krščanskih socialcev spretno in skrajno demagoško izrabljala in je prikazovala krščansko-socialno stranko kot glavno trdnjavo reakcije in kapitalizma. Tako se je zgodilo, da so krščanski socialci izgubili Dunaj, zibelko svojega gibanja. In le tako si moremo tolmačiti paradoksan dejstvo, da je veliki graditelj in rešitelj avstrijskega gospodarstva, Seipel, moral gledati, kako padata ugled in moč njegove zaslužne in delavne stranke, ki sta jo rušila demagogija na levi, socialna reakcija na desnici. Zdravi prirodni instinkt kmečkih mas je sicer varoval stranko, da se ni vdala socialnim težnjam svobodomiselnega liberalizma, in metodam bojevnosti fašizma, toda vsled svojega zaveznitva je stranka močno trpela in je v očeh delavstva nosila odgovornost za vse delo desničarskih skupin. Iz kmečkih vrst se je vedno znova dvigal klic, naj se krščansko-socialna stranka brez strahu in ozirav postavi na svoje naravno stališče — v centrum, da bo res srce in glava Avstrije, ki bo znala omiljevati in izravnavati silna socialna nasprotstva v državi.

Julijska revolucija je s krvavim žarom osvetlila tri važna dejstva: Socialna demokracija je s svojim besednim revolterstvom in s stalnim hujskanjem psihološko pripravila tla množice za punt. Zda je sama strepetala pred lastnimi otroci, ustrašila se je poslednjih konsekvenc in se je umaknila. Kanceler Seipel je rešil Avstrijo pred državljansko vojsko, ki bi utegnila roditi presenetljive mednarodne zapletitve in upropastiti svobodno republiko ob Donavi. Besedni socialdemokratski revolterji so popolnoma kapitulirali, vodstvo trbi

Popolna zmagá dr. Seipla.

Socialna demokracija na celi črti na umiku.

Dr. Seipel vnovič rešil Avstrijo. - Dr. Seipel ne sprejme nobenih socialističnih pogojev, dokler ne neha štrajk.

Dr. Bauer označuje revolto kot upor predmestne sodrge. Šiling zopet normalen.

Dunaj nudi popolnoma normalno sliko.

Budimpešta, 17. julija ob 11. ponoči. — Na Dunaju je zavladal popoln mir. Mesto je nudilo danes že popolnoma normalno sliko, kakor vsako nedeljo. Cestna železnica je danes na vseh progah obratovala. Jutri bo najbrže upostavljen tudi že železniški in poštini, oziroma brzjavni promet. Včeraj zvečer sta bila še dva spopada v Hernalsu in Ottakringu, ki sta stala življenje 9 osebam, med njimi 1 mož republikanske brambe. Varnostno službo opravlja deloma republikanska bramba. Število mrtvih se danes ceni na 70, težko ranjenih pa na 700, 250 oseb pa je aretiranih.

Pogajanja med vlado, oziroma krščanskimi socialisti in opozicijo se nadaljujejo. Niti dr. Seipel niti dr. Schober ne bosta odstopila. Parlament se v kratkem skliče. Splošno mnenje je, da se nemiri ne bodo več ponovili. Na deželi se mir sploh nikjer ni kršil. V Celovcu sta tako nacionalni Heimatsdienst kakor socialistična republikanska bramba, ki sta se bila mobilizirala, danes varnostno službo oddala zopet policiji.

V Dunaj, 18. jul. (Izv.) Včeraj in danes je vladal povsod popoln mir. Komunisti niso več poskušali povzročiti kakih novih spopadov. V notranjih delih mesta vzdržujejo red polic. in vojaške čete, predmestne kraje pa imajo zasedene oddelki republikanske obrambne zveze.

Značilen govor socialdemokrata dr. Bauerja.

PROTI PREDMESTNI SODRGI. — DELAVSTVO NE SME UPORABLJATI FAŠISTIČNIH SREDSTEV. — S TEM SE SAMO KREPI REAKCIJA. — DR. SEIPEL JE ABSOLUTEN GOSPODAR POLOŽAJA. — SOCIALNA DEMOKRACIJA JE MORALA POPOLNOMA PUSTITI.

v Dunaj, 18. julija. (Izv.) Na zborovanju zaupnikov socialne demokratske stranke so v splošno presenečenje sklenili, da naj se prometna stavka še nadaljuje. Na tem zborovanju je imel dr. Bauer zelo pomemben govor.

Najprej je odločno pozval delavstvo, da ohrani red in mir ter svaril delavce pred državljansko vojno. V govoru je ponavljal očitke proti vladi in policiji, katera da je dala povod, da je prišlo do prelivanja krvi, vendar tudi komunistom ni prizanesel.

Rekel je, da bi od komunistov zahtevana oborožitev nujno morala dovesti do državljanske vojne in strašnega prelivanja krvi. Socialdemokratsko vodstvo mora obojati napade na desničarske liste in jih odločno odklanjati. Taki napadi in razbijanja drugače mislečih listov so popolnoma fašistivska bojna sredstva in socialni demokratje morajo taka bojna sredstva, ki jih uporabljajo največji sovražniki delavstva, brezpogojno odklanjati. Bauer je opozorjal zborovalce tudi na to, da se ne sme s pretiranimi zahtevami razburjati reakcija. V teh časih bi delavstvo s pretiranimi zahtevami, ki bi nujno vodile do državljanske vojne, reakciji napravilo samo uslugo. Politični položaj se je razvil v prid vladi. Dr. Sei-

signal za umik. Kanceler Seipel si je v očeh resnih ljudi, ki čutijo solidarno odgovornost za ljudsko občestvo, pridobil s svojim resnim, krepkim nastopom obilne simpatije. Zapuščamo in želimo, da bi velika stranka, ki jo ta modri državnik vodi, odločno in popolnoma zasedla svoje mesto v trdnem središču med valjujočimi razrednimi četami in interesi ter da bi po tej težki dobi otvorila v obdonavski republiki dobo velikopoteznega socialnega dela.

pel je brezdvoma gospodar položaja, ne samo na ulicah, kjer stoji njegove policijske čete in vojaštvo, temveč tudi v političnem oziru. Socialna demokratska stranka uvideva, da nima moči nad ljudsko množico in da ni bila v stanju vzdržati reda med predmetno sodrgo in pri nastopu komunistov. Brezdvoma bo to imelo za posledico, da se bodo one meščanske stranke, ki so se dosedaj približevale socialnim demokratom, od nas zopet obrnile. To socialisti sami uvidevamo in radi tega smo izredno rezervirani in popustljivi. Tako smo popustili v zahtevi, da mora demisionirati policijski ravnatelj dr. Schober in da se mora izvesti rekonstrukcija kabineta. Zadovoljili se bomo s tem, da dobi glavni odbor narodne skupštine gotova pooblastila in da se zabrani nastop radikalnih delavskih struj.

Dr. Seipel je odgovoril z ozirom na predloge socialdemokratskega vodstva, da je pripravljen stopiti v pogajanja šele potem, ko bo prometna stavka ustavljena. Mi bomo počakali samo še toliko časa, da se izvrši pogreb smrtnih žrtv. S prometno stavko danes še ne bomo ponehali, ker se je bati, da bi z železnici prišle velike množice delavcev na Dunaj k pogrebu.

Da se preprečijo kakšni ponovni nemiri, so izdane različne odredbe, ki zabranjujejo večjim masam udeležbo pri pogrebu. Pri pogrebnih svečanostih bodo smeli biti navzoči samo sorodniki ubitih žrtv in zastopniki raznih socialističnih organizacij. Pogreb se bo izvršil v sredo ob 2 popoldne. Med pogrebom bo v vseh tovarnah četrt ure ustavljeno delo. Pogrebne stroške bo plačalo dunajsko mesto. Po uradnem sporočilu znaša število smrtnih žrtv 78, dočim zasebna poročila navajajo 82 smrtnih žrtv.

Občinska varnostna straža. - Delo v vseh obratih se je že začelo. - Počiva samo še železniški promet.

v Dunaj, 18. julija. (Izv.) Danes je bila zaprisežena nova občinska varnostna straža, ki šteje 2000 mož, članov republikanske obrambne zveze. Ta straža bo v smislu doseženega sporazuma imela varnostno službo v poslopih dunajske mestne občine, ne bo pa imela službe na ulicah. Ob 10 popoldne se je oglašil pri vladnem predsedstvu italijanski poslanik v spremstvu še enega zastopnika veselil in je protestiral proti postavitvi te občinske var-

nostne straže, ker nasprotuje organiziranje kake nove oborožene sile mirovnim pogodbam. V ponedeljek dopoldne so v vseh obratih zopet pričeli z delom. Opoldne so izšli zopet prvi časopisi. Upati je, da bo v kratkem odprt vsaj deloma tudi železniški promet.

Na Tirolskem železniški promet deloma že vpostavljen.

v Inmost, 18. julija. (Izv.) Na Tirolskem je danes zopet vpostavljen železniški promet. Vsled odredbe deželnega glavarja je nastopilo vojaštvo, ki je odšlo na kolodvor in odstranilo tam zastopnike stavkajočega delavstva, kakor tudi oddelke republikanske obrambne zveze. Železniški promet je takoj nato zopet pričel obratovati, ker so drugi železničarji odšli na delo. Vsi organizirani socialistični železničarji so odšli na delo. Vendar železniški promet še ni popoln. Vzdržuje se promet le na najnужnejših železniških zvezah.

Šiling zopet popolnoma stabilen.

v Berlin, 18. julija. (Izv.) Avstrijski šiling je po kratki nestabilnosti dosegel zopet svoj normalni kurz. — Vse banke v Berlinu so po skupnem dogovoru sprejele vse ponudene jim zneske in tako je šiling zopet popolnoma stabiliziran.

* * *

v Dunaj, 18. julija. (Izv.) Državni pravdnik je vložil pritožbo proti oprostitni razsodbi porotniškega razsodišča, ki je oprostilo moralce iz Schattendorfa. Ta korak državnega pravdnitva je na dunajsko delavstvo vplival zelo pomirjevalno.

* * *

v London, 18. jul. (Izv.) »Daily Telegraph« piše, da je splošno razširjeno mnenje, da bodo imeli dunajski dogodki tudi zunanje politične posledice. Nastaja vprašanje, ali je Avstrija sploh zmožna samostojnega življenja in ali je mogoče upati, da bo mogla svoje politične in gospodarske razmere urediti še nadalje kot samostojna državna enota.

* * *

Ljubljana, 18. julija. Poslaništvo avstrijske republike v Belgradu pošilja potom ljubljanskega avstrijskega generalnega konzulata sledeče uradno poročilo: Na Dunaju vlada že popoln mir. Vesti o omajanju vlade ali odstopu so neresnične.

Splošna stavka se je o polnoči končala.

Socialni demokrati popolnoma kapitulirali. - Odstopa dr. Seipla ne zahtevajo več. - Parlament se skliče v najkrajšem času.

v Dunaj, 18. jul. (zv. — Preko Bratislave.) Vodstvo socialnodemokratske stranke je imelo skupno z vrhovnim odborom strokovnih organizacij danes popoldne sejo, na kateri so sklenili, da se splošna stavka o polnoči konča. Opoldne se je vršila tudi seja ministrskega sveta, ki je trajala do polnoči. Na seji so bili kot zastopniki socialdemokratov navzoči tudi dr. Seitz, dr. Bauer in Tomschitsch. Posvetovanja ministrskega sveta s socialističnimi voditelji so končala brez uspeha, ker je kanceler dr. Seipel odklonil večino socialdemokratskih predlogov. Socialisti so se morali zadovoljiti z malim uspehom, da bo vlada po končani stavki sprejela nekatere predloge. Socialisti svojih zahtev za odstop dr. Seipla niso več ponovili. Dr. Seipel je v tem oziru nekemu socialističnemu zastopniku izjavil enostavno sledeče: »Kaj bi reklo inozemstvo k temu, če bi v sedanjem položaju vlada podala demisijo?«

V tem kratkem odgovoru je zelo karakteristično podan ves politični položaj. Sodrge je zažgala sodno palačo. Vlada je storila svojo dolžnost in vpostavila zopet mir. Sedaj pa hočejo, da bi vlada odstopila. Socialni demokratje so morali uvideti, da bi poslanci dr. Seipla ponovno izvolili za zveznega kanclerja.

Zvečer so se socialni demokratje zopet posvetovali o položaju. Ob polsestih zvečer se je ponovno vršila seja ministrskega sveta, na kateri je bilo govora o novih ukrepih socialističnega vodstva. Socialistični voditelji dr. Seitz, dr. Bauer, Tomschitsch in zastopnik tehnične unije Zelenka so vladni oficijelno sporočili, da bo splošna stavka o polnoči končana. Ta sklep so pospešila tudi poročila iz provincije, da se tam prometna stavka vedno bolj krha. Na Tirolskem, na Predarliskem in v drugih pokrajinah je bil danes tekom dneva promet že popolnoma vpustavljen.

Strokovna prometna organizacija nemških nacionalcev se je obrnila na vlado s predlogom, da se vpostavi vsaj zasilen promet na glavnih progah. Dnevno naj bi vozili vsaj trije vlaki. Strokovna organizacija bi s svojimi člani la promet sama vzdržala, ako ji vlada stavi na razpolago vojaško pomoč in zaščito. K zaključitvi stavke so mnogi pripomogli tudi poročila, ki so danes prispela na socialistično vodstvo iz različnih tovarn. Tovarne bi namreč

v slučaju nadaljevanja prometne stavke morale ustaviti delo, ker bi že pričelo primanj-kovati surovin in ker bi bilo nemogoče odva-žati izgotovljene izdelke. Opolnoči bo torej prišel zopet normalen promet na železnica, poštoh in v brzojavnih uradih.

Vlada je sklenila, da se v najkrajšem času skliče parlament. Poslednja uradna poročila potrjujejo vesti, da je bilo pri dogodkih 82 smrtnih žrtev.

Oster nastop Ljube Davidoviča zoper Vukičeviča.

SENZACIONALEN GOVOR LJUBE DAVIDOVIČA. — LJ. DAVIDOVIČ V NASPROTJU TUDI Z NEKATERIMI MINISTRI DEM. STRANKE. — RADIKALI NEZADOVOLJNI Z DAVIDOVIČEVIM NASTOPOM. — NEKATERI SE BOJIJO VLADNE KRIZE.

r Belgrad, 18. julija. (Izv.) Včeraj je imel Ljuba Davidovič v hotelu »Takovo« v Belgradu shod demokratske stranke za belgrajsko okrožje. Na zboru bi se imel izbrati nosilec liste in okrajni kandidat. Shod je bil zelo dobro obiskan. Na shodu je govoril tudi Ljuba Davidovič, ki je med drugim izjavil sledeče:

»Nočem mnogo obljubljati, ampak delati. Dosedaj se je mnogo obljubljalo, toda malo storilo. V naši državi je marsikaj, kar ne velja. Težka gospodarska kriza, nespoštovanje zakonov tlačijo narod. Z eno besedo, dosedaj nismo imeli pravne države. Mi ne trpimo radi zakonov. Zakoni so dobri, toda uradništvo kot izvrševalec zakona ni vestno. Čast izjemam! — Nato je prešel na delo nove vlade in je ugotavljal, da se pod to vlado vse to čuti. »Predsednik vlade, o katerem sedaj prvič tako javno govorim, se posvetuje s svojimi prijatelji, koga naj vse izvolijo za kandidate. To bi se ne bilo slabo, če bi se omejil na svoje prijatelje. Toda policijski organi nadaljujejo delo svojega ministra in gredo dalje. Nas so večkrat zvali na sodelovanje z radikali v delovni vladi. Pa mi jim nismo verovali. V sedanjio kombinacijo smo stopili, da bi dosegli popolnoma svobodne volitve. Ako se tudi sedaj ne bo popravil političen položaj, bomo vedeli proti temu protestirati. V nobenem slučaju ne bomo zapustili svojih postojank, ampak bomo vedno v prvih vrstah tožiteljev proti vsakemu brezzakonu. Radi par ministrskih mest ne bomo zavrgli svojega programa. Mi smo vstopili v vlado, da bi se izvedle svobodne volitve in da bi ljudska volja prišla do pravega izraza brez vsakršnega pritiska državnega aparata. V tej državi bomo preganjali nasilnike in vsakega tistega, ki bi se hotel okoristiti z ljudskim premoženjem. Čim je predsednik vlade kot notranji minister prišel na mesto, katerega sedaj zavzema, je takoj zamenjal ves policijski aparat v svojem volivnem okrožju, in sicer brez znanja naših prijateljev v vladi. Prijatelji moji, če oni tako delajo, ne more nihče reči, da se dela iskreno in prijateljsko. Rečem vam, da živimo v poslednjih dneh, ko se poslednjičkrat trudimo, da to vlado pripeljemo pri upravi države na pravo pot.« — Nadalje je Ljuba Davidovič govoril o gospodarskem programu demokratske stranke. Po njegovem govoru so bile volitve kandidatov. Ljuba Davidovič je nosilec liste za belgrajsko volivno okrožje.

r Belgrad, 18. julija. (Izv.) Včerajšnji govor predsednika demokratske stranke Ljube Davidoviča je napravil v vseh krogih zelo globok vtis. Še nikdar doslej ni bil g. Ljuba Davidovič tako jasn in določen v svojih izjavah. Sicer se je že doslej vedelo, da je nezadovoljen s politiko naših ministrov v vladi in da je odločen nasprotnik nadaljevanja politike sedanjega kabineta, vendar se je mislilo, da to njegovo nezadovoljstvo ne bo šlo preko tiste meje, ki je običajna, kadar je govor med dvema zaveznikoma.

V sedanjem govoru je Ljuba Davidovič s tako ostro napadel Veljo Vukičeviča, da se bo po tem govoru vprašanje nadaljnjega obstanka demokratskih ministrov v vladi postavilo na dnevni red. Vendar se zdi, da med demokratskimi ministri ni tistih enotnih pogledov, kakoršne bi si Ljuba Davidovič želel. Zato se misli, da se ne bodo vsi demokratski ministri postavili na Davidovičovo stališče, ki je v svojem govoru napovedal eventualno krizo vlade, če se ne bi zadostilo vsem njihovim zahtevam.

Nezadovoljstvo Ljube Davidoviča in pa nezadovoljstva med njim in demokratskimi

ministri izhaja iz dejstva, da je Ljuba Davidovič sprejel v stranko Milovana Lazareviča, ki spada med voditelje republikanske stranke, in njegove tovariše.

»Novosti«, ki so dobro poučene v teh zadevah, pišejo povodom tega sledeče:

»Nek ugleden demokrat, ki je zelo blizu Ljubi Davidoviču, je dejal, da ima Ljuba Davidovič dovolj razlogov, da je nezadovoljen z delovanjem demokratskih članov vlade. Ti člani trpe delovanje proti nekaterim uglednim demokratom, kar najbolj dokazuje Pecičev slučaj. Skušalo se je intrigrirati celo proti Ljubi Davidoviču. Z druge strani smo zvedeli, da se je povečalo nezadovoljstvo proti Davidoviču radi sprejetja Milovana Lazareviča, bivšega člana republikanske stranke, in njegovih pristašev v demokratsko stranko. Člani demokratske stranke, ki so v vladi, so se radi tega dogodka znašli v delikatnem položaju in so hoteli ta sprejem preprečiti. Davidovič je vztrajal pri svojem mnenju, da ima demokratska stranka pravico, sprejeti v svoje vrste vsakogar, za kogar misli, da zasluži, da vanjo vstopi. S tem se je stališče demokratskih ministrov zelo oslabilo. Med nekaterimi izmed njih in Ljubo Davidovičem je nastal prikrit spor.«

Tako »Novosti« in tudi drugi listi zatrjujejo te vesti. Nekateri krogi celo smatrajo, da bi moglo radi tega Davidovičevega govora in teži njegovega stališča v najkrajšem času priti do vladne krize, ki bi bila tem težja, ker bi prišla v času volivne borbe.

Tudi radikali sami izražajo skrajno nezadovoljstvo nad Davidovičevim nastopom in so mnenja, da je žel Davidovič predaleč. Čim so predsednika vlade obvestili o nastopu Ljube Davidoviča, je takoj, kakor zatrjujejo njegovi prijatelji, prekinil agitacijsko potovanje in se bo vrnil v Belgrad. Šele po njegovem prihodu bo mogoče videti, ali bo imel Davidovičev nastop posledice ali ne. Radikali zatrjujejo, da je treba takšno nastopanje v bodoče preprečiti, češ da mora demokratska stranka nositi odgovornost za celokupno delovanje vlade, kakor tudi za druga dela vladne koalicije.

r Belgrad, 18. julija. (Izv.) Zunanji minister Voja Marinković se je danes vrnil z Bleda. Takoj se je sestel z demokratskimi ministroma Kumanudijem in Miovičem. Ko je Kumanudi odhajal iz zunanjega ministrstva, je dal časniki na njih vprašanja par odgovorov.

»Gospod minister, ali pomenja Davidovičev govor razpor med njim in njegovimi člani vlade?«

»Ne, tega ne pomenja. Zakaj naj bi to pomenilo?«

»Davidovič je napadel vlado radi volivnih nasilij. Demokrati so tudi v vladi.«

»Kadar so volitve, se vedno govori o volivnih nasiljih,« je odgovoril Kumanudi.

»Ali to torej pomeni, da ni volivnih nasilij?«

»Jaz ne trdim ničesar!«

»Istotako je odgovoril tudi minister za socialno politiko Aca Miovič.«

»Kako gledate na Davidovičev govor? Ali mislite morda, da pomenja formiranje novih demokratskih zahtev?«

»Mislim, da!«

»Ali mislite, da bi mogel imeti ta govor kakšne posledice za krizo?«

»Lahko bi imel.«

»Ali mislite, da se demokratske zahteve niso dovolj izpolnjevale?«

»Ne, niso se dovolj izpolnjevale!« je odgovoril Miovič.

vprašanjih med Anglijo in Nemčijo, ki zahtevajo nujne rešitve. Chamberlain želi, da bi se ta obisk v Berlinu smatral kot prijateljski obisk in bi ne dajal nikomur povoda za kakozvnmirjajoče komentarje.

VPRAŠANJE PREVOZA JUGOSLOVANSKEH IZSELENCEV.

v Rim, 18. julija. (Izv.) »Giornale d' Italia« poroča iz Belgrada, da se vrše med Cunardlinie in jugoslovansko vlado pogajanja za sklenitev pogodbe, po kateri bo Jugoslavija dovolila Cunardlinie koncesijo za prevoz jugoslovanskih izseljencev. Pogodba bo sklenjena za 10 let. Ker jugoslovanske oblasti gredo na roko samo agentom onih paroplovnih družb, ki imajo take pogodbe, bi ta pogodba, v bistvu vzeto, pomenila monopol za prevoz izseljencev. List v precej razburjenem tonu dodaja k temu poročilu komentar, v katerem trdi, da pomeni ta pogodba nov težek udarec za italijanske paroplovne interese.

Naši oblastni skupščini.

Kakor smo že javili, se je nameravalo, da bosta imeli ljubljanska in mariborska oblastna skupščina obravnavanja nekaterih skupnih zadev skupno sejo v Celju. Ker pa so predpriprave pokazale, da so tozadevna zakonska določila nejasna in nepopolna, zato so se morale nameravane skupne seje za sedaj odložiti, dokler ne bo z vlado glede nejasnih točk doseženo enotno naziranje po stavljenih predlogih.

Občinske volitve.

Pri občinskih volitvah v Blagovici je dobila lista Kmečke zveze 170 glasov (14 odbornikov), gospodarska lista pa 31 glasov (3 odbornike). Dne 17. julija je bil zopet izvoljen za župana Janez Strekar, za svetovalce pa Alojzij Pestotnik iz Malega Jelnika, Franc Florjantič iz Zgornjih Lok, Janez Pencelj iz Suše, Jožef Zavbič iz Zgornjih Lok in Janez Podmiljšak iz Petelinjke. Vsi so odločni pristaši Slovenske ljudske stranke.

Občinske volitve v Gorjah. V Gorjah je zmagala v nedeljo, 17. t. m., pri občinskih volitvah SLS. Dobila je 320 glasov (vol. Gorje 282, volišče Dobrava 38) in 13 mandatov. Lista združenih socialistov in radičevcev je dobila 204 glasove (volišče Gorje 97, volišče Dobrava 107 glasov in 9 mandatov. Samostojni demokratje so dobili 78 glasov (volišče Gorje 54, volišče Dobrava 24 glasov) in 3 mandate.

Občinske volitve na Breznici 17. t. m. so dale tale rezultat: SDS 57 glasov 3 odbornike, socialisti 75 glasov 4 odbornike, SLS kmetiska 91 glasov 5 odbornikov, SLS delavska 81 glasov 5 odbornikov. Skupaj SLS 10-odbornikov.

Pri občinskih volitvah v Ovišah je dobila SLS 124 glasov in 11 odbornikov, nasprotniki pa s 75 glasovi 6 odbornikov.

Radovljica: SLS 107 glasov, 6 mandatov; SDS 62 glasov, 3 mandate.

Bogunje: SLS pridobila 1 mandat, preje 3, sedaj 4.

Leše: SLS 5 mandatov, SDS 2 mandata.

Konstituiranje okrajnih cestnih odborov.

Pravomočno so sestavljeni sledeči cestni okrajni odbori:

Kostanjevica: Načelnik: Colarič Ivan, posestnik, župan in oblastni poslanec, načelnikov namestnik: Rebselj Ivan, posestnik iz St. Jakoba, obč. St. Jernej, blagajnik: Kerin Fr., posestnik, Sv. Križ.

Cerknica: Načelnik: Ronko Ivan, posestnik in zidarski podjetnik, Cerknica, namestnik: Zumer Ivan, posestnik, Cerknica.

Trebnje: Načelnik: Ignacij Peve, posestnik, Skovce; namestnik: Zafraň Josip, posestnik, Dol. Ponikve; blagajnik: Golob Anton, posestnik, Selo.

Novo mesto: Načelnik: Brule Franc, posestnik in župan šmihel-stopiške občine; namestnik: Rakoše Ivan, posestnik v Gorenji Straži; blagajnik: Košak Janez, posestnik in gostilničar v Novem mestu.

Vsi izvoljeni so pristaši SLS.

Shodi SLS

Preteklo nedeljo sta bila dobro obiskana shodi SLS v Ambrus in Hinjah, kjer je poročal dr. Kulovec. Zborovalci so odobrili politiko SLS in obljubili, da bodo pri bodočih volitvah glasovali za kandidate SLS.

V Slovenskih goricah so bili v nedeljo 17. julija zelo lepi shodi SLS. Pri Sv. Antonu se je shod radi velike udeležbe moral vršiti pod milim nebom. Volivci so viharno odobrvali politiko Slovenske ljudske stranke. Velikčastnemu zborovanju je predsedoval čislani g. Jurančič. — Pri Sv. Trojici je bilo zborovanje tudi zelo dobro obiskano. Prišlo je posebno mnogo mladih volivcev. Tu je predsedoval g. Perko, a poleg poslanca Zebota je govoril še oblastni poslanec Lj. Poljanec. — Popolne pa so se zbrali volivci iz Pesniške doline v lepi vasi Gočova. Predsedoval je načelnik krajevne organizacije g. Zmava. Poročilo poslanca in kandidata g. Zebota so zborovalci na vseh shodih navdušeno odobrvali. Dr. Korčacu in Jugosl. klubu so povsod izrekli popolno, neomajno zaupanje. Po shodih so se vršila na vseh treh krajih še zaupna posvetovanja. — Slovenske gorice bodo pri volitvah 11. septembra zopet pokazale svoje pošteno lice.

V Vitaju smo imeli v nedeljo, 17. julija, volivni shod SLS. Shod je bil izvrstno obiskan. Govoril je nar. poslanec dr. Hohnjec. Vitjančani smo v laboru SLS. Septembrske volitve bodo to dokazale še v obilnejši meri s povečanim številom glasov za kandidatno listo SLS.

V Kenjcah bo v nedeljo, 31. julija po ravnem cerkvenem pravilu volivni shod, na katerem govori poslanec dr. Hohnjec.

Kamnica pri Mariboru. Shod Slov. ljudske stranke prihodno nedeljo, 24. julija, po rani sv. maši pred cerkvijo, se vrši na vsak način. Moški lahko po shodu odkorakajo na vojaški razpored. Na shodu bo poročal poslanec in kandidat g. Zebot.

Remšnik. V nedeljo, dne 24. julija 1927, se vrši po sv. pravilu tukaj volivni shod, na katerem govori obl. poslanec g. Josip Sta-bej iz Maribora. Popolne po večernih ima tukajšnje bralno društvo svoj redni občni zbor, katerega se udeležijo zgoraj navedeni poslanci. Zatem predstava dveh iger. Domači in sosedje vljudno vabljeni.

V Devici Mariji Brezje bo v nedeljo, dne 24. julija 1927, po službi božji na prostem pri cerkvi volivni shod, na katerem govorijo obl. poslanci g. Sagaž in tajnik SLS g. Ovčar iz Maribora. Vsi volivci in mladina vljudno vabljeni.

Crneče pri Dravogradu. V nedeljo, dne 24. t. m., po večernicah se vrši tukaj volivni shod, na katerem govori obl. odbornik g. Jurij Kugovnik. Vsi volivci vljudno vabljeni.

Vransko. V nedeljo 17. t. m. je bil tu shod SLS, ki je zbral ogromno občinstva. Predsedoval je g. župan iz Ločice, govoril je dr. Hodžar. Sijajni shod je porok, da 11. septembra zmaga SLS, da pa se bo tudi občina iztrgala čimprej iz rok demokratom. Dr. Hodžar je imel nato shod tudi v Ločici nad Vranskem in na Ločici pri Polzeli. Povsod se je izreklo neomajno zaupanje načelniku SLS dr. Korčacu, Jugoslovanskemu klubu in poslancu dr. Hodžarju.

V slepo sprožen strel.

Pod zelo bombastičnimi naslovi je objavil »Slovenski Narod« z dne 17. t. m. v številki 153. dolg članek, s katerim udriha po »klerikalcih«, da bi na ta način ujela esdesarska skrinjica nekaj kroglic več iz učiteljskih vrst, ki zadnje čase nočejo biti več hlapčevska avantgarda za SDS.

Kulturni škandal klerikalno-radikalnega pobratimstva. Po krivdi klerikalcev in radikalov se v Sloveniji reducira osnovno šolstvo in odpuščajo učitelji pred dovršeno službeno dobo iz službe. V takem slogu se vije dolga demagoška klobasa, ki je je zmožen samo človek esdesarske morale. Kako že pravi nemški pregovor: Man merkt die Absicht...

Preden pa dokažemo, da je napad v slepo sprožen strel, si dovolimo nekaj opomb. Najprej udarja demagoški člankar po »klerikalnih« krajinah šolskih svetih, češ, da so se in se še branijo preskrbovati za šolske namene primerne prostore, a šolstvo da se je kljub temu po letu 1918. v Sloveniji lepo razvijalo. Dalje očita »klerikalcem«, kako da so svoječasno rohneli proti centralizmu, češ, da hoče centralizem balkanizirati Slovenijo ter da je ironija, ko pa klerikalci sedaj podpirajo režim, ki naj zadene radi štedenja tudi osnovno šolstvo v Sloveniji. Ne bomo teh liberalnih očitanj glede krajin šolskih svetov prav nič pobijali, ker ničevost istih pobijajo lepa šolska poslopja po prav mnogih naših krajih, v katerih so in še odločajo »klerikalni« krajni šolski odbori. Pokazati pa hočemo, ker smo izzvani, na nekatere kraje, kjer imajo liberalne krajne šolske svete.

Začnimo kar z napredno Ljubljano. Tu je vladal menda že od pamtnega liberalni magistrat. In šolstvo? Kar pojditte na Vrtačo in izite šolo, če jo boste našli! Le vprašajte tam šolskega upravitelja po šoli, pa vam bo pokazal prostorčke v privatni hiši, ki nikakor ne odgovarjajo šolskim namenom. V napredni Ljubljani se v 20. stoletju stiskajo učenci v privatnih prostorih, prav kakor v kakšni zasilni šoli kje v hribih.

Pa pogledimo v ulfranapredno mesto Kranj! Ko so zadnjič v Kranju zborovali učitelji s težavo našli tisto poslopje, v katerem je osnovna šola, so z glavo majali in skoraj niso mogli verjeti, da napredni liberalni krajni šolski svet v Kranju še trpi tako poslopje za šolo. Marsikaj učitelj si je pri pogledu te šole napravil prav posebno sodbo o naprednosti Kranja. In v Trzinu! Tudi tam imajo napredni krajni šolski svet — a šolsko poslopje kaže, kakšna bi šola ne smela biti.

Pa pojdimo v dolensko metropolo — v Novo mesto. Tudi tam imajo liberalni krajni šolski svet, pa tako šolsko poslopje, da se stariši po vsej pravici bojijo, kdaj se bodo udrli stropi na šolsko mladino. In tako bi lahko našli še več zgledov liberalcem v svrtilo, da naj prej pometejo pred svojim pragom, kjer imajo dovolj smeti, »klerikalne« šolske odbore pa naj pustijo lepo v miru.

Glede očitane centralizma pa bijete »Narodovci« sami sebe po zobeh. Kaj ga niste vi postavili na noge?! Kdo pa si je prizadeval odpraviti višji šolski svet in vse okrajne šolske svete? Kaj nima za to SDS največ zaslug in pa Jelenčeva družba, ki je drvela in še drvi čez drn in strn za SDS. Odgovorite!

In ob štedenje se spodičete! Kdo pa je izdal znani odlok na krajne šolske svete glede štedenja pri stvarnih šolskih potrebščinah, datiran z dne 22. maja 1926, U. št. 5803, proti kateremu so vsa okrajna učiteljska društva protestirala? Ali se ne spominjate, da je ta odlok izdal eksponent SDS — dr. B. Bal-tič! In demagoški člankar si upa še kaj očitati našim krajin šolskim svetom, ki stavijo v proračune v mnogih krajih višje postavke kot so sploh predpisane.

V nadaljnjem člankar navaja vse šole, k bodo za eden, dva, tri ali še več razredov oziroma vzporednic reducirane v ljubljanskoblasti. On dobro ve, da so pri vsej tej stvar

Bolezen romunskega kralja.

Temošvar, 18. julija. (Izv.) Z dobro poučene strani je izvedel vaš poročevalec, da je zdravstveno stanje romunskega kralja zelo vznemirljivo. Parlament bo radi tega sklican mnogo preje, kot je bilo prvotno določeno. Vlada hoče za vsak slučaj biti v popolnoma stabilnem položaju. Listi liberalne stranke nič ne prikrivajo nevarnega stanja kraljeve bolezni. Verifikacija mandatov se izvršuje s pospešeno delavnostjo, da se ne bi sklicanje parlamenta zavláčevalo.

Chamberlain pride v Berlin.

v Dunaj, 18. julija. (Izv.) »Daily Telegr.« javlja, da bo Chamberlain obiskal Berlin predvidoma še pred sejo Sveta Društva narodov. V Berlinu bo razpravljal z državniki o vseh

klerikalci bolj nedolžni kot »Narodov« član- kar, in vendar udriha po njih z loparjem. Oče temu odloku pa je član karjev somišljenik, ki sedi v slovenskem oddelku ministrstva prosvete, v katerem je vse uradništvo brez izjeme esdeesarske barve. To ve tudi učiteljs- tvo in upamo, da ni nobenega tako omeje- nega, da bi se naselil volivni demago- giji »Slov. Naroda«. V nadaljnjem hujškanju je navedel ta liberalni agitator tudi vse šole, ki pridejo v poštev pri redukciji. Navedel pa ni razlogov, dasi mu gotovo niso neznani. Resnici na ljubo in pa v spoznanje demago- šta jih povemo mi. Vse te šole imajo pre- malo otrok, preveč pa učiteljsval. Na teh šolah, ki jih je navedel član kar v »Slov. Na- rodov«, niso imeli vsaj nekateri razredi niti po 20 učencev ali pa le kaj malega več. Ve- mo pa celo za razrede, ki niso imeli niti 20, ampak po 13, 15 otrok ali pa še manj. Pa vze- mimo n. pr. šolo na Barju. Šolo obiskujočih otrok je imela 108 učencev in je bila petraz- redna. Na učitelja je prišlo na tri po 21, na enega 22, na enega 23 otrok. Sedaj je redu- cirana na štiri razrede in bodo imeli učitelji, ako ostane isto število otrok (108), po 27 učencev v razredu, kar ni prav nič preveč. In tako je približno po vseh šolah, ki pridejo pri redukciji v poštev. Na drugi strani pa ve- mo za šole, v katerih ima en sam učitelj po 70 in več učencev. Iz tega se vidi neekon- mična izraba učiteljskega osobja, ki se ni nastavljal po stvarnih šolskih, ampak po po- litičnih in osebnih potrebah. Odločale so pri namestitvah PZ-režima strankarske potrebe, ne pa stvarne, zato je veliko bolj pametno, da »Slov. Narod« ne posega v te koruptne razmere, ki jih hočejo odpraviti sedaj, in si- cer na tak način, da se bodo vse učiteljske moči ekonomsko porazdelile in izrabile v prid narodne izobrazbe, to je tako, da ne bo- do nekatere šole imele preveč učnega osobja, druge pa premalo.

Po »Narodu« zbezanemu učiteljsstvu še povemo v tolažbo, da delajo merodajni čini- telji na tem, da bi se kolikor pač mogoče ob- držalo učiteljsva še v ljubljanski oblasti, in le oni del, ki bi ga nikakor ne bilo mogoče obdržati še tu, se bo napotil, da vložijo prošnje za mariborsko oblast. Da bodo pri izbiri igrali važno vlogo socialni oziri, je umevno samo po sebi.

Iz vsega pa se lahko učimo, da se vsaka nesolidna, da ne rečemo koruptna zgradba prej ali slej podere. Tako se, kakor vidimo, podira tudi šolska zgradba, zgrajena po letu 1918. Hvala Bogu, da so zdaj na delu močje, ki hočejo položiti nove, solidnejše temelje tej povojni šolski zgradbi, česar bo še najbolj veselo učiteljsvo samo, saj vidimo v novem pokretu UJU, da se hoče otresti vsakršnih koruptnih razmer in smo prepričani, da bodo vsi taki članki, kakršnega je bil objavil »Slov- enski Narod«, le v slepo sproženi streli.

Redukcija osnovnih šol v Sloveniji.

Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, na podlagi katerega se ima reducirati cela vrsta vzporednic in razredov na osnovnih šolah in sicer: Pri šestrazrednici z eno vzporednico v Mengšu vzporednica, pri šestrazrednici z 2 vzporednicama v Moravčah pomožni raz- red ter ostane samo ena vzporednica, pri šest- razrednici s štirimi vzporednicami v Dobre- poljah ena vzporednica, pri šestrazrednici s štirimi vzporednicami v Loškem poto- ku ena vzporednica, pri šestrazredni deški osnovni šoli s tremi vzporednicami v Rib- nici ena vzporednica, pri šestrazredni de- kliški osnovni šoli s tremi vzporednicami v

Sodražici 1 vzporednica, na osnovni šoli v Stari cerkvi (okraj Kočevje) en nemški razred ter ostane šola dvorazrednica z dvema nemškima vzporednicama, petrazrednica v Poljanah se izpremeni v štirirazrednico, istotako se reducira petrazrednica v Pred- dvoru na štirirazrednico, dvorazredna manj- šinska šola v Ljubljani se izpremeni v enorazrednico, petrazrednica na Barju pri Ljubljani se izpremeni v štirirazrednico, na štirirazrednici z eno vzporednico na Do- brovi pri Ljubljani se ukine vzporednica, na osnovni šoli v D. M. v Polju se obdrže le štiri vzporednice in se ostale ukinejo, štiri- razrednica v Preserju pri Ljubljani se iz- premeni v trirazrednico, na petrazrednici z eno vzporednico v Studencu-Igu se uki- ne ena vzporednica, na šestrazrednici z dve- ma vzporednicama v Sostrem ena vzpo- rednica, petrazrednica v Zg. Šiški se izpre- meni v štirirazrednico, na štirirazrednici z dvema vzporednicama v Šmartnem pod Šmarno goro se ukine ena vzporednica, štirirazrednica v Tomišlju se izpremeni v trirazrednico, osemrazrednica na Viču sme obdržati le sedem vzporednic, na Vrhniki je ukinjena vzporednica 7. razreda, na šest- razrednici v Cerknici sta ukinjeni obe do- sedanji vzporednici, trirazrednica v Hote- deršici se izpremeni v dvorazrednico, pri petrazrednici v Iga vasi se ukinejo obe vzporednici, petrazrednica v Gor. Logat- cu se izpremeni v štirirazrednico, trirazred- nica v Sv. Lovrencu pri Novem mestu se izpremeni v dvorazrednico, sedemrazrednica v Žužemberku se izpremeni v šestraz- rednico, osemrazrednica s tremi vzporednica- mi na Bledu se izpremeni v sedemrazred- nico z dvema vzporednicama, petrazrednica v Breznici se izpremeni v štirirazrednico, dvorazrednica v Lescah se reducira na enorazrednico, osemrazrednica v Radov- ljici se pretvori v sedemrazrednico. — Ra- zen tega določa odlok prosvetnega ministr- stva, da se samostojne osemrazrednice, vko- likor niso zgoraj navedene, obdrže le v krajih, kjer ni srednjih in meščanskih šol, v ostalih krajih se samostojni osmi razred spoji s sed- mimi razredom.

Šesti poziv.

Brezuspešno prosimo in pozivamo dr. Gregorja Zerjavo, Ivana Pucija in vse poslane nasprotnih strank v Sloveniji, naj povedo, kdaj so oni zaznali za sedanjost vse- bino § 82. finančnega zakona. Poslanci SLS namreč ne vedo, kdaj je bil ta paragraf urin- njen. Jugoslovanski klub tega člena ni nikoli dobil v razpravo. Vsi trije ministri SLS iz- javljajo, da ministrskemu svetu ta člen nikoli ni bil predložen. Poslanec Smodej nam je opetovano zatrdil, da se v finančnem odboru o tem členu ni niti glasovalo niti razpravljalo in da on tudi slutiti ni mogel, da bo ta člen prišel v finančni zakon.

Ker nasprotno časopisje kljub temu dolži našo stranko, da je za ta člen odgovorna, smo prosili in apelirali na dr. Zerjavo, Pucija in tovariše, naj oni nam povedo, kdaj so ta člen zapazili, da bomo vsaj vedeli, ali so ga naši poslanci pregledali, ali kje je tista sila, ki nam je to nesrečo napravila.

To nas tem bolj zanima, ker je vsej jav- nosti in celemu parlamentu bilo znano, da bi Jugoslovanski klub nikdar ne glasoval za tako določilo, če bi zanj vedel. Znano je nam- reč, da je že v prejšnji proračun finančni mi- nister dr. Stojadinović hotel spraviti podobno določilo in da so bili ravno poslanci Jugoslo- vanskega kluba tisti, ki so to preprečili s tem, da so proti členu protestirali pri finanč- nem ministru in opozorili radičevce, da so ta

člen odklonili. In sicer so bili to ravno dr. Gosar, Pušenjak in drugi poslanci, ki so tudi letos najbolj sodelovali pri proračunu in bi bili takoj pozorni, če bi le količkaj sli- šali o omejitvi samoupravnih doklad. Torej ne radi večje sposobnosti in večjega zanimanja, ampak radi ugotovitve dejstev želimo, da se gg. dr. Gregor Zerjav, Pucelj in drugi izjavijo. Večje sposobnosti dr. Gregor Zerjav ravno ni pokazal, kajti, kakor rečeno, pri predzadnjem proračunu so bili poslanci Jugoslovanskega kluba tisti, ki so ta člen vrgli in ne dr. Gregor Zerjav.

»Jutro« nas od pozivljanja ne bo odvri- nilo s trditvijo, da so poslanci SLS dvakrat glasovali za ta člen, da so torej zanj vsaj osem dni vedeli. Mi ravno trdimo, da to ni res, in prosimo dr. Gregorja Zerjavo, naj on pove, ali je on osem dni pred glasovanjem vedel za ta člen ali ne, in če ne, kdaj je zvedel zanj.

Kaos na ljubljanskem magistratu.

Ze zopet se razburja jutroviski tabor. Raz- pisana so namreč tri učna mesta na ljubljans- kem liceju; da je g. vladni komisar to iz- vršil, je moral pač imeti tehtne razloge, saj s tem le delno popravlja krivice, ki so se zgodile trem našim ljudem.

Kričanje »Jutra« je zadnji čas že precej onemoglo, vsa ta gospoda je zdaj že sama uvi- dela, da je konec paševanju SDS tudi na ljub-

ljanskem magistratu. Ljudje pač sami primer- jajo delo sedanjega gerentskega sosveta in pa delo bivše troperesne deteljice. To delo vzbu- ja veliko ljubosumnost, ki postaja že strastna, ker cela Ljubljana uvidi, da se je zadnjega pol leta pričelo z regulacijo večjega števila ulic in cest tako, da celo starina iz Knaflijeve ulice posveča cele kolone temu vprašanju, koncem tega meseca se bo pričela graditi De- lavska zbornica s 30 stanovanji, s pričetkom avgusta pa stanovanjska kolonija na Poljanski cesti, kjer bo našlo zavetje 140 strank.

Tako je delo sedanjega gerentskega so- sveta; kakšno je pa bilo delo prejšnjega, bo- do čutili davkoplačevalci, ko se bodo poču- zale posledice prekoračenja proračuna samo za klavnico nad 6.000.000 Din in za stanovanj- sko hišo na Ahacjevi cesti pa za 2.000.000 Din, da seveda ne omenjamo Tribučeve hiše, ki smo jo, hvala Bogu, preprečili.

»Jutra« pa svetujemo samo to, da naj raje v svojem lastnem interesu molči.

»Jutra« že ve, zakaj se boji g. vladnega komisarja in pa vseh ostalih sosvetnikov, ki samo popravljajo krivice, ki jih je leto za le- tom prizadevala mestu SLS. Ali tistih 50 ma- gistratnih uslužbencev, ki so jih nastavili ge- renti SDS, plačujejo ljubljanski davkoplače- valci ali pa morda strankarska blagajna SDS? Ali nadure, ki jih dobivajo sedaj profesorji na liceju, ker manjka treh učnih moči, pla- čuje SDS ali ljubljanska občina? Zakaj ge- renti SDS niso popravili očite krivice, ki se je zgodila trem profesorjem na liceju, ki so pri- staši SLS?

Kaj se godi doma

Evharistični shod

APOSTOLSTVA MOŽ V GROBLJAH

v nedeljo, dne 7. avgusta 1927.

Spored:

Po župnijah:

1. V soboto, dne 6. avgusta, zvečer ob Ave Mariji, slovesno zvonjenje četrti ure. — 2. V nedeljo, dne 7. avgusta, zjutraj v vseh župnih cerkvah v dekaniji in v onih podruž- nicah, kjer je nastavljen duhovnik, med sveto mašo skupno in slovesno sv. obhajilo Apo- stolstva mož.

V Grobljah:

1. Od 8. do 9. ure skupna in slovesna molitvena ura pred izpostavljenim presv. R. T. v tamošnji cerkvi sv. Mohorja in Fortunata. — 2. Sv. maša na prostem pred Najsvetejšim, opravi z asistenco prevz. g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. — 3. Slovesna posvetitev presv. Srcu Jezusovemu.

Pri sv. maši in posvetitvi pojo združeni moški zbori Kamniške pevske zveze s spremljevanjem mengeške godbe.

Zborovanje v Grobljah pod mi- lim nebom:

1. Povsod Boga (prva kitica), pojo zdru- ženi moški zbori Kamniške pevske zveze s spremljevanjem meng. godbe.

2. Pozdrav in izvolitev predsedstva.

3. Evharistični govori:

- a) P. Viktor Kopatin D. J.: Može in fantje Apostolstva mož vitezi evha- rističnega kralja.
- b) Dr. Anton Breclj: Versko življenje in zdravje mladine.
- c) Franc Tersegav: Može in fantje v Apostolstvu mož prvoborci v boju za vero in domovino.

4. Nagovor prevz. g. knezoškofa in višje- pastirski blagoslov.

5. Povsod Boga (zadnja kitica), poje združeni moški zbori s spremljevanjem men- geške godbe.

Smrt mladega duhovnika

V nedeljo je umrl v mariborski bolnici po dolgi ter mučni bolezni magdalenski kaplan g. Pavel Holcman. Rodil se je 19. jan. 1889 na Remšniku. Gimnazijo in bogoslovje je končal z dobrim uspehom v Mariboru, nakar je služboval malo časa kot kaplan pri Sv. Martinu na Pohorju. Od Sv. Martina je prišel za kaplana ter kateheta na eno najbolj težavnih mest za duhovnika, v žu- pnijo sv. Magdalene v Mariboru. Prerano smrt mu je povzročila bolezen, koje kal si je nakopal kot katehet. Pred meseci je obolet, se zdravil nekaj časa v Mariboru, nato pri usmiljenih bratih v Gradcu. Kot neozdravljivega so ga poslali iz Grad- ca v mariborsko bolnico, da je zatisnil za vedno svoje oči med domačini in bo pokopan na pokop- lišču župnije, v kateri je vestno ter požrtvovalno služboval skoro 15 let. Rajni je bil blaga duhov- niška duša, vnet za cerkev, dušoskrbje in kate- hetsko službo. Po naravi je bil miren, v vsakim prijazen, postrežljiv ter gostoljuben. Z mirno vestjo lahko trdimo, da ni imel v celi veliki magdalenski župniji niti enega nasprotnika, kaj šele osebnega sovražnika. Kot katehet ter pridigar je užival velik ugled tudi pri predstojnikih. V pisarni je bil ve- sten in radevolje strankam na razpolago ob vsakom času. Veselil se je na nastop katehetskoga mesta v mariborskem mestu samem, a žal je pred podelitvijo zbolel in umrl. Magdalenci ga bodo ohrani- li vsi v najboljšem ter hvaležnem spominu, ker jim je bil skozi toliko let duhovni vodja in vzgo- jitelj predmetne mladine. Duhovni tovariši so ga ljubili ter cenili radi duševnih zmognosti in se ga bodo spominjali v molitvah. Rajnemu g. Pavlu svetila večna luč, njegovemu žalujočemu bratu Vin- ku in sorodnikom naše iskreno sožalje! Pogreb

R. L. T.

Naša pot v Monakovo.

»Er zählt die Häupter seiner Lieben,
Und sieh es fehlt kein teures Haupt.«
Schiller.

Krasno julijsko jutro. Izborno razpolo- ženje in še poleg tega tisto veselo vrvenje kolodvora, šum in zopet ropot in vmes smeh. Zbrali smo se ob direktnem vagonu, ki pelje preko Jesenic, Solnograda do Monakovega.

Ljubezniva družba. Rad bi človek imena povedal, pa so mi strogo zabičali, da ne in da me gorje čaka, če se predrznem. Ze je čas odhoda in tu zvemo, da pride eden naših sopotnikov šele zvečer za nami — und sieh es fehlt ein teures Haupt...

Preko naše Gorenjske, preko Jesenic, preko Podrožce skozi zeleno Koroško. In tu se že oglasi naš slavček M. in zapoje »Gor- bez Izaro...« naša zemlja, naša pesem.

Vlak drvi in drvi naprej, sopiha skozi predore, bobni preko mostov, vagon dobiva drugo lice in čuje se le nemška govorica poleg angleške in francoske, ampak te je usoda za- nesla v fotelje, dočim je nas na klopi. Zabave pa je bilo več pri nas.

Bad Gasten — skupina belih vil, razkoš- nih hotelov, in gozdovi — je res lepo na svetu, nekaterim seveda. Tu so izstopili iz večine tujci, nekaj Angležev in Amerikancev.

Tam okoli je bilo, ko je eni naših sopotnic postalo slabo. Hitro je stopil eden po vodo v jedilni voz in se povrnil srečno z ne povsem polnim kozarcem. Toda klub vodi ni hotelo biti boljše — tedaj se ob nekem klancu —

smo že precej visoko v gorah — voz močnejše zaziblje in neka taška pade prav krepko v naročje. Sprva strah — potem smeh in od- leglo je. Ampak naš slavček je moral s kvar- tetom vred na ta račun še marsikaj slišati.

Nekako ob polšestih smo v Solnogradu — mogočen kolodvor, živahen mednarodni promet. Solnograd otvarja najživahnejšo sezo- no. Nad vse ugodno leži, tik ob bavarski meji in nemška marka dobro stoji.

Še tri ure pa smo v Monakovem. Bavars- ka planota omogoča hitrost do 82 km na uro. Vasi in mesta drve mimo nas. Na levo dolga bela črta, ki se svetlika — bavarsko morje — Chimsee.

Nekaj postaj še pa zdrvi vlak pod ogromno kolodvorsko streho — mesto plava v morju luči in lučie.

Hotel je že pripravljen. Hitro odložimo stvari in nazaj v mesto, v vrvenje, v smeh in brezskrbnost. Kavarna Liutpold ima kape- lo holandskih deklic, ki igrajo poleg domačih tudi nemške in francoske skladbe, na sporedu imajo celo jugoslovanske plese.

5. julija. Ob sedmih sv. maša v krasni ba- ročni cerkvi sv. Ane. Nato v mesto. Najbolj nas mika razstava v stekleni palači, ki privabi vsako leto tisoče tujcev v München. Nad 2700 slik, kipov, plaket, kipcev, umetnih predme- tov je razstavljenih. Zastopane so vse struje od primitivizma, verzizma, futurizma, do umer- jenih smeri in celo nazaj v klacizetno pose- gajo. Naš mentor razlaga — in primerja naše razmere z nemškimi, tako da je lažje umevati. Malone tri ure nas zamudi razstava, četudi smo jo nekateri ogledali le mimogrede. Eden naše družbe se proti koncu upre in zatrdi, da

ni prišel v Monakovo samo radi »pildkov«, ampak tudi radi piva. Sploh pa, da je žejen in da stavi ultimatum: ali v zadnji paviljon, kjer je restavracija ali pa gre svoja pota. Po- tolažili smo ga, da tudi »naturalia« pridejo na vrsto in res se je sprijaznil z mislijo, da grepozneje z nami v sloveči »Pschorrbrau«. Medtem pa ga je neka sirena v obliki prodaj- ljak sreč premamila in z reklom »der Dumme hat Glück«, potegne srečko ter — nič ne za- dene... kaj hočete več?

Pschorrbrau — že prostori ob vrveči uli- ci — Kaufingstraß — prijetni in ta mno- žica, ki neprestano odhaja in prihaja. Kot ena družba smo pri svoji mizi in da pokažemo, da je slovenski jezik mednarodno, naročimo »pivo«, in kakor bi trenil smo ga imeli pred seboj... Zaupanje v rast slovenske moči je raslo...

Po obedu v »Warenhaus« — kjer se vse dobi od mazila zoper plešo do očes, ki nič ne vidijo, pa le bole. Zanimivo je gledati ta pro- met, to naglico, vrvenje in živahnost. »Bava- riadenkmale« mimo Theresienwiese, kjer se- danj vse mgolgi za bližajočo se veliko razstavo. Bavaria — bronast kip — v notranjost vodijo stopnice do glave, odkoder je lep razgled na mesto. Sprito žarečega solca (podobnost s pečjo ni bila ravno majhna) se je večina od- ločila, da Bavaria občuduje od zunaj. Le eden, tisti namreč, ki ni prišel v München samo radi »pildkov«, se je odločil, da gre vanjo — pa je ena naših sopotnic kmalu pripomnila, da bo imel potem več vzroka iti v kako pivarno... Kdo bi vse verjel?

Nato smo si ogledali še lepo Paulskirche — moderna gotična stavba, mimogrede avto-

karambru, in nato monakovsko prestolno cer- kev naše Ljube Gospe, ki je prav ob večernih urah najlepše razsvetljena. 52 oltarjev, krasne slikane okna, mogočni stebri, ki so kljub ob- sežnosti vitki, spomeniki, vse, prav vse je tako ugajalo lepote žejnim očem! Prav ko nam je mentor razkladal ob slovečem nagrobnem spo- meniku kiparja Kandida, legendo o hudiču in stavbeniku cerkve, nas je poslušal nek Čehoslovak, ki se ni mogel načuditi, kako sta si naša jezika podobna.

Kdor je prišel v Monakovo in ni obiskal »Hofbräuhaus«, Monakova ni videl. Tisti dan smo šli tja na večerjo — mimogrede smo si ogledali sloveči »Schwemme«, kjer si vsak- do sam postreže. Pivo se toči le v litrih... Prvo nadstropje vse zasedeno, s težavo do- bimo prostor in pivo. Po večerji pa še v drugo nadstropje, kjer se je vršil ravno koncert v čast gostom iz Porenja. Ko je naša družba stopila v dvorano — so nam zaploskali v po- zdrav. Nalašč smo vprašali, če velja to nam, pa je neki Porenjec pričel razlagati pivske običaje svoje porenške domovine.

Tu se vidi razlika posameznih ras in na- rodov — pri nas bi kaj takega ne mogel vi- deti. Prišla je na vrsto tudi neizogibna »Die Wacht am Rhein« in pa »Deutschland über alles« — navdušenje je tu doseglo vrhunec. Cela vrsta mož je korakala skozi dvorano, posamezni so stopali na mize in peli. Tudi naše omizje je vstalo, ker ob takih prilikah zadostuje malenkost za neprijeten incident.

Tako je minil prvi dan.

(Daj.)

pokoju se vrši danes v torek ob 8. uri popoldne iz mariborske bolnice na magdalensko pokopališče.

Vsemu slovenskemu katoliškemu dijaštvu.

Kakor je bilo že javljeno, se vrši počitniški letni Slovenske dijaške zveze letos tudi na 60. letnici v Savinjski dolini in sicer od 8. — 11. avgusta.

Prihod 8. avgusta popoldne, razhod 11. avgusta zvečer.

Tema letošnjega počitniškega zborovanja je:

Slovenska orientacija.

Teda se vrši pod osebnim vodstvom g. min. n. r. dr. Antona Koroseca.

Fantje, lovarji in tovarišice, letošnji naš tečaj naj bo zopet revija naših mladih vrst, naj bo zopet manifestacija našega duha med letom. — Med nas pridejo naši preizkušeni borci, med nas pridejo naši prijatelji, pokušimo vsem, da se borimo vsi za skupne naše ideale. Nihče naj se ne ustraši prevelikih izdatkov — vsi stroški za vse tri dni so preračunani samo na Din 25 za posameznika. Predvsem želimo, da pride na tečaj čim več naših srednješolcev in akademikov.

Tovariši pevci — udeležite se tečaja v čim večjem številu, da bodo naši večeri posvečeni naši prelepi pesmi.

Prijave za tečaj sprejema Ivan Podpečan, nam. med. Spodnja Hudinja pri Celju.

Vse informacije in pojasnila daje predsednik Joško Krošelj, stud. phil., Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna, II. nadst. Natančnejši spored prispevkov v prihodnji številki. Predsednik.

Posledice štrajka v Avstriji.

Maribor, 18. julija.

Maribor je 6. noč dobil izgled velikega letovišča. Brezbroj tujih obrazov vidih po ulicah, sliki se poljska, češka govorica, Nemci iz Rajha in Avstrije se sprhajajo po parku in posedajo po kavarnah. Zlasti okrog kolodvorja je živahno. Iz brzovalkov se vsipljejo vedno iznova množice z ogromnim kovčkom opremljenih potnikov, postajajo pred postajo ter s strahom vprašujejo, ali res ne vozi več vlakov dalje. Reveži niso verjeli časopisnim vestem, mislili so, da bo stavka trajala dan, dva, pa so šli na pot in sedaj jim je žal. Pred postajo jih čakajo njihovi sotrpini, ki že več dni uživajo krasoto Maribora, tolažijo nove došlece ter jim pomagajo za nasveti.

Potem se začne gonja za stanovanje. Vsi hoteli in gostilne so prenapolnjeni. Novi došleci ne dobijo sob, nekaj jih vzamejo privatniki, večina pa bi morala biti na cesti, da se ni zavzel zanje čet mariborske policije g. Kerševan.

Prvi potniki, ki so hoteli skozi Avstrijo, so se iz Maribora vrli na Pragersko, da od tam preko Madjarske nadaljujejo vožnjo. Pa so se zmotili, ker so se preveč zanašali na madjarsko višestvo. Nemtudom, brez madjarskega vizuma ne greš skozi, pa so jih zavrnilli in reveži so se vrnili nazaj v Maribor, kjer so prenočili v čakalnicah, kavarnah in restavracijah, ker so bile sobe v hotelih od previdnejših že zasedene. Kdor je imel kaj denarja, je najel avto, toda malo težko je plažati do Grada za voz 800 Din, do Dunaja 2000 Din in mnogi so raje ostali v Mariboru.

Mestna občina in drugi podjetniki, ki imajo na razpolago avtomobile, so hitro nameravali izrabiti položaj in takoj so polni avtomobili oddrli proti meji, toda slabo so naleteli. Pri spilu so se morali vrniti, delavci ne puste štrajkbreherjev, kot imenujejo avtomobile, dalje.

Mnogi so bili skoro brez sredstev, vse so porabili v letoviščih, le denar za vožnjo in stroške na poti so si prihranili. To so večinoma avstrijski in češki državni uradniki, nekateri z družinami. Silno prijetno so bili iznenadeni vsled prijaznosti, s katero so jim naše oblasti, osobito policija, šle na roko. G. nadsvetnik Kerševan je v nedeljo na svojo roko hitro naprosil generala Spasiča, vodstvo »Vesne« in samostan školskih sester, da so mu dali na razpolago postelje za prenočišče teh revežev.

V vojašnici inženirske podčastniške šole v bivši kadetnici je g. brigadir dal na razpolago dvorano s 20 posteljami za moške. V Vesni je ravno tako prenočilo 20 moških, šol. sestre so pa z največjo prijaznostjo sprejele 20 dam pod streho. Vsi so bili za tako ljubezniv sprejem silno hvaležni in danes ni bilo pri g. Kerševanu zahvaljevanja ne konca ne kraja. Gotovo bo ta korak mnogo pripomogel, da bodo tujci dobili o nas in naših razmerah še boljše mnenje, tembolj ko so bili tako surovo zavrnjeni od Madjarov.

Ker so mnogi že brez denarja, se je danes g. Kerševan obrnil na ljubljanski češki in avstrijski konzulat, da mu nakažeta potrebne vsote za prehrano njihovih državljanov in za povratek. Odgovora do sedaj ni, sigurno pa konzulata tega ne bosta odklonila.

Štrajka še ne bo menda kmalu konec. Po privatnih vesteh iz Avstrije so sročili sklenili voditelji stavkajočih na Dunaju, da železničarska stavka še dalje traja. Vozijo edino vlak, z živili in tudi iz Maribora je že par takih vlakov odšlo preko meje. Stavkajoči hočejo sedanjo vlado na vsak način prisiliti, da sprejme socialiste v novo koalicijsko vlado.

Na Dunaju in drugih večjih mestih vlada še neprestano strah pred novimi nemiri in bogataši trumoma zapuščajo mesto. Največ se jih obrača v Jugoslavijo in neprestano prihajajo avtomobili z bogatimi begunci, ki voziijo v ogromnih kovčgih najnujnejše s seboj. Ustavljajo se ali v Mariboru, ali pa gredo na morje na neprostovoljno letovišče.

Tujci, ki so že par dni v Mariboru, so polni hvale za naše mesto in njegovo okolico. Za prijeten sprejem in naklonenost, s katero jim vse gre na roko. Gotovo bo to neprostovoljno bivanje v našem mestu priobilo čudnega, da ga bo v bodoče zopet poselil ter ostal tu dalje časa. Maribor ima vse predpogoje za letovišče, to mu priznava vsi tujci, morali bi imeti samo primeren hotel, katerega že dolgo pričakujemo. Se par takih »Strajkov« v Avstriji, pa bodo naši kapitalisti videli, da ni več hotel izbrati in potem ga bomo že dobili. Zborekrat se morajo naši letoviščarji zavedati, da so vojašnici in šolarskimi posteljami. Pa so zanje bolj hvaležni, kakor da bi imeli na razpolago najlepše in najprejvratne postelje.

Raičeva stoletnica.

V nedeljo, 21. julija, se vrši velika slavnost odkritja spominske plošče Božidaru Raiču povodom stoletnice njegovega rojstva. Ob 10. uri bo v kapeli na Rundu sv. maša. Po sv. maši odhod do knjižnih 20 minut oddaljenega Raičevega rojstnega doma na Zvabu, kjer se vrši odkritje spominske plošče. Govor ima narodni poslanec dr. Hobnjec. Veliki rodoljub Božidar Raič zasluži, da se ga hvaležno spominjamo. Vljudno vabimo k udeležbi sosedne župnije, zlasti pa naše prosvetne organizacije.

Tihotapstvo s saharinom.

Ljubljanska policija je razkrila prejšnji teden veliko tihotapsko družbo, ki je tihotapila v Ljubljano preko Maribora iz Avstrije saharin. Ko je bil v petek aretiran glavni ljubljanski kolovodja te družbe, se je pričelo po Ljubljani mnogo šušljati o novi tihotapski aferi. Na poročevalce se je obrnil na policijo po informacije, vendar pa smo bili naprošeni, da z ozirom na občutnost zadeve še ne poročamo ničesar o zadevi.

Danes moremo navesti nekatere podrobnosti o zadevi. Družba je imela v naši dežavi dve centrali: eno v Mariboru, drugo v Ljubljani. Ljubljansko vodstvo je že na varnem v policijskih zaporih. Aretiran je neki Ivan S., železničar iz Zgornje Šiške. S. je prevzel v Zidanem mostu 284 zavirkov saharina po 50 gramov, torej nad 14 kg. Saharin je bil vreden 5000 Din. S. je saharin prinesel v Ljubljano, tu pa so ga zasedli detektivni in mu saharin zaplenili. S. je navedel več svojih pomagačev v Mariboru, ki jih je policija že spravila na varno. Tihotapec so spravili saharin preko meje s pomočjo železničarjev, pa tudi z avtomobili in motornimi kolesi. V Ljubljano so spravljali saharin v kovčkih po železnici ali pa z motornimi kolesi. Saharin so nato prodajali raznim vinskim trgovcem ter kmetom po deželi. Imeli so posebne zaupnike, ki so na videz kupovali po Dolenjskem jarka in žito, zraven pa so ponujali vinogradnikom saharin. Vsega saharina niso imeli v Ljubljani v zalogi, temveč tudi v raznih bližnjih krajih, kjer se jim je zdelo radi policije bolj varno. Organi železniške policije so zaplenili na primer v Domžalah pri nekem kmečkem fantu 70 kg saharina. Policiji se je dosedaj posrežilo aretirati le razpečevalce in prave tihotapece saharina, do danes so oni, ki so saharin vozili iz Maribora v Ljubljano z motornimi kolesi, večinoma pobegnili. O tadevi bomo še poročali.

Dva samoumora.

V vasi Hudenje, občina Trebnje, je živel 51letni učitelj Jože Turk, ki je imel v vasi priletnega prijatelja Zupančiča, na katerega je bil zelo navezan. Zupančič je pred kratkim umrl. Obenem je izginil tudi Jože Turk ter je bilo vse iskanje za njim brezuspešno. Dne 5. julija t. l. pa ga je našla njegova omožena hči Marija Novak 40 korakov nad hišo v gozdu na voji občenega. Turk je izvršil samoumora v duševni depresiji radi izgube svojega prijatelja. Prenesli so ga v Trebnje ter pokopali na farno pokopališče. — Dne 18. junija t. l. pa je skočil v Krko pri Žužemberku 1. 181. v Lopati, obč. Žužemberk, rojeni dninar Alej Zore ter tamkaj ugonil. Njegovo truplo so našli drugi dan iz vode ter pokopali na farnem pokopališču v Žužemberku. Vzrok samoumora je beda in omaranje uma.

Vlomilec pod posteljo.

V stanovanju učitelja Vinka R. v Gregorjevi ulici št. 24 v Mariboru se je v nedeljo, ko ni bilo nikogar doma, splazil nepoznan vlomilec, odprl vrata s pomarjenim ključem ter ravno prikel razmetavati obleko v omari, ko je prišla domov služkinja. Vlomilec je hitro smuknil pod posteljo, toda bil je preveč nespreten ter ga je služkinja v njegovem skrivališču opazila. Hitro je vsa prepašena zbežala na ulico, med potjo pa naprosila poštnega kontrolorja S., da pazi na vlomilca. Ta je v rosnici šel do vrat stanovanja, ker pa je zaključil: »Marš ven, policija prihaja!«, se je vlomilec preplašil, skočil iz skrivališča, odprl okno ter pobegnil preko dvorišča v sosednjo ulico. V stanovanju je pozabil celo svojo čepico. Na begu so ga različne osebe opazile ter ugotovile, da je delavec neke sosednje tovarne. Odnesei ni ničesar.

Krvav naborni dan v Ormožu.

V malokaterem kraju so ljudje tako mirni in resni, kakor v Slov. goricah. Zaljub na jih čisto premami alkohol in v pijanosti teh ljudi ni za prepoznati. V poprej tako omaknem in mirnem fantu se vzbudi krvooločna strast, ki ga tira do najhujših zločinov. Malokje beleži železniška kronika toliko v pijanosti izvršenih krvavih zločinov, kakor v Slov. goricah. Fantovski pretepi in poboji so navadno na vrsti ob vsaki vojni slavnosti, žegnanih najbolj pogostokrat pa ob priliki naborov.

Te dni so se vršili nabori v Ormožu za občine tega okraja. V petek so prišli na vrsto tudi fantje

iz občine Cvetkovec, fara Sv. Lenart pri Vel. Nedelji. Vredil jih je njihov župan Martin Petek. Fantje so se z naborom že določno posteno nakresali smarilec, vina in žganja, tako da so že od doma šli na nabor pijani. Ker se v Ormožu na dan nabora še ni bilo vino, ampak samo pivo, so si fantje za korajžo naložili na voz še kot smarilec, katera je znana nevarna pišča, ki človeka popolnoma omami in zjori.

V Ormožu je prišlo med pijanimi fanti kmalu do spora, ki se je razvil v spopad z noži in drugim orožjem. On je prišlo fantov pod roko. Bila je to prava bitka. V boju je bilo več težko ranjenih. Najhujše poškodbe je dobl mesarski pomočnik Martin Cvetko, kateremu je nekdo trebih do-

besedno razparal in bo težko okrevaj. Težje je bil ranjen tudi Frane Lipovec. Najbolj po nedolžnem pa je dobl ranjen župan Martin Petek. Skušali je zbesnele fante pomiriti, toda v metazu mu je eden zasadel nož v hrbet ter ga težko poškodoval. Težko ranjeni so bili prenešeni v ormoško bolnico, dočim so se lažje ranjeni in teh je bilo nebroj, razbežali, ko je poseglo v boj orožništvo ter razbijalo razgalo.

Zalosten dogodek je zelo razburil celo mesto. Ker se je bilo bati novih izgrediv v sledečih nabornih dneh, je oblast prepovedala vsako točanje opojnih pišča za čas nabora, obenem pa je bilo zbranih še več orožnikov, tako da je sedaj mir in red zasiguran.

Dnevne novice

IDILA Z BLEDA.

Pridejo ministri na Bled, love ribe. Pričeta dr. Zerjav in dr. Kramar na Bled, lovita ministre. — Mačka miško, miš pšenico...

★ Instaliran je bil 11. t. m. g. I. Zupančič, kaplan na Jesenicah, za župnika v Škocjanu pri Turjaku.

★ Smrtna kosa. Umrla je včeraj zjutraj na Vrhniki po kratki, mučni bolezni gospa Marija Tršar, roj. Kotnik, soproga uglednega tovarnarja, posestnika in bivšega vrhnjskega župana ter odličnega našega somišelnika, gospoda Frana Tršarja. Pogreb se vrši danes popoldne ob treh. Preostali naše iskreno sožalje. Dragi ranjki svetila večna luč! — Umrla je 17. t. m. v Železnikih g. Ivan Lotrič, bivši trgovec in mnogoletni župan SLS, star 74 let. Svoj čas se je z vnuemo udeleževal društvenega in političnega življenja, zadnja leta pa mu je bilo usojenih veliko težkihkušenj in trpljenja. Pogreb bo danes ob šestih popoldne v Železnikih. N. v. m. p! — Umrla je v petek 15. t. m. v Podvrhu pri Braslovčah blaga žena Terezija Rajnik, znana Plavčeva mama. N. v. m. p!

★ Izločitev občine Šmartno ob Paki iz območja okrajnega zastava v Šoštanju in nje priklonitev k okrajnemu zastavu v Gornjemgradu. Meseca februarja tek. leta sta velika župana ljubljanske in mariborske oblasti s posebno naredbo na novo odločila meje posameznim okrajnim zastavom na ozemlju bivše Stajerske. Proti tej naredbi, s katero je bila občina Šmartno ob Paki priklonjena k okrajnemu zastavu v Gornjemgradu, se je ta občina pritožila na ministristvo notranjih del, češ da je to iz gospodarskih interesov občine nedopustno, po zakonu samem pa nedopustno. Ministristvo notranjih del je sedaj odločilo, da se morajo meje okrajnih zastavov že po zakonu o okrajnih zastavah z dne 14. junija 1886 štaj. dek. zak. štev. 19 in tudi po uredbi o razdelitvi države na oblasti kriti vedno z mejami političnih srezov. Ako se zakonitim potem izpremenijo meje političnih okrajev, se morajo temu prilagoditi tudi meje okrajnih zastavov, ker se morejo ti urejati samo v okvirju srezkih mej. S tem je torej ministristvo notranjih del pritožbo občine Šmartno ob Paki zavrnilo in je sedaj ta občina tudi v samoupravnem oziru pridružena okrajnemu zastavu v Gornjem gradu.

★ Priprave za romanje na treznostni tabar na Trsatu so v polnem teku. Prijavitelcem iz Gorenjske in Notranjske sporočamo, da bo imel romarski vlak, ki bo vozil iz Maribora, v Ljubljani zvezo z jutranjimi vlaki ter je na ta način udeležba iz Gorenjske in Vrhnike zelo olajšana. Vsi, ki so doslej odlašali s prijavo, naj se kmalu odločijo, da ne bo prepozno! Prijave sprejema »Sveta vojska« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

★ Krasna slika sv. Cirila in Metoda pred papežem Hadrijanom je razstavljena v izložbenem oknu Narodne knjižarne v Ljubljani, Stritarjeva 2. Slika se prodaja tudi na obroke in sicer jo prodaja Trgovina umetnih in obrtnih izdelkov Petar Nikič v Zagrebu, Ilica 36, ki ima v Ljubljani, oziroma v Sloveniji kot svojega polnika gospoda Dušana Jovanoviča. Omenjena slika bo lep okrask vsakega doma v Sloveniji, slovanska apostola, kojih češčenje se vedno bolj razširja in narašča.

★ Nečuvno postopanje italijanskih obmejnih straž. Poročali smo že, da so italijanske obmejne straže aretirale dva dijaka in pomeje se pet drugih, ki so nekoliko južno od Jalovca prekorajčili mejo. O tem smo prejeli še nekaj podrobnosti: V sredo se je podalo pet dijakov iz Planice na Jalovec. Pri povratku so zgrešili pot in na južni strani Jalovca zašli na italijansko ozemlje, kjer jih je straža aretirala in jih kljub legitimiranju z dijaškimi izkaznicami in SPD uklenjene na dolgi verigi kot zločince odpeljala v Gorico. Cel dan so jim dal jesti le kos kruha. Šele na energično intervencijo so jih v nedeljo izpustili in jih z dvema detektivoma spremili do Podbrda.

★ Konzulat Poljske republike v Zagrebu (Dalmatinska ulica 2-II) javlja, da so bivši častniki in voj. uradniki, poljski državljani, ki formalno še niso bili imenovani za poljske rezervne častnike, niti se niso javili k registraciji na Poljskem v času med 1. avgustom 1922 in 31. julijem 1923, in še niso nad 60 let stari, stanujoči na Hrvaškem, Sloveniji, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, dolžni prijaviti se temu konzulatu. Predložiti morajo dokaze poljskega državljanstva, vojaške izkaze in

navrstvena spričevala. One bivše častnike, ki so telesno nesposobni, bo 27. avgusta t. l. preiskala zdravniška komisija na tem konzulatu. Rok za prijave je do 25. avgusta t. l.

★ Sestanek o izseljeništvu se vrši dne 8. avgusta t. l. na Trsatu. Na sestanku bodo poročali: konz. svetnik J. Kalan, ki dospe iz Westfalskega, župnik A. Mrkun, podravnatelj Zadružne gospodarske banke Fr. Miklavčič, predsednik »Dobrodelnosti« V. Tome, dr. I. Dermastija in drugi. Ta sestanek, ki se ga bodo udeleževali tudi odlični zastopniki vlade, naj bi prinesel novo življenje v težko, a vevazno delo za izseljenje. Udeleženci sestanka imajo z izkaznico »Svete vojske«, ki priredv dne 8. do 8. avgusta na Trsatu treznostni kongres, polovično vožnjo ter zato upravičeno pričakujemo, da bo udeležba častna.

★ Za točno in vestno poštno poslovanje ob volitvah narodnih poslancev. Za volitve narodnih poslancev se je ustanovil pri ministristvu za notranje stvari poseben oddelek, čigar dolžnost je, da za volitve vse potrebno pripravi. Po volivnem zakonu se morajo vsa pripravljala dela v pravem času opraviti, zato se morajo vse pošiljke, ki so naslovljene na ta oddelek, najhitreje odpravljati in dostavljati. Ker se ne sme zgoditi, da bi se kako delo v tem oddelku po krivdi pošte ali brzjojava zavleklo, naroča ljubljansko pošto ravnateljstvo vsem podrejenim poštam, da vse pošiljke, poštne in brezpoštne, ki gredo na ta oddelek, po najhitrejši poti in ob prvi priliki odpravijo, sicer bodo obučili težke posledice zakon-ske odgovornosti. Še posebna pažnja in vestnost jim je naročena pri sprejemanju in odpravljanju brzjojav.

★ Slovenska Straža prosi vsa p. n. kat. prosvetna društva, da ji nemudoma odgovore na okrožnice z dne 23. junija 1927 ter ji pošljejo naslove svojega odbornika za narodno obrambo.

★ Poročila sta se 18. t. m. v Ljubljani v cerkvi Marijinega oznanjenja profesor Ivan Sivec, službojoč v Kočevju in Zara Stolfova tudi iz Kočevja. Mlademu paru iskreno čestitamo!

★ Autobus podjetje iz Kamnika javlja, da vozi avtobus na progi Kamnik—Ljubljana samo še v sredo, dne 20. julija, naka je vožnja do nadaljnjega ukinjena. Proga Kamnik—Kranj pa ostane vsak ponedeljek kakor doslej.

★ Lov na divje svinje. V revirju veleposvesta dr. Ferdinanda Attemsa iz Podčetrčka »Hartensteine«, kat. občine Pilštanj, so se pojavile v večjem številu divje svinje. Da preprečim oškodovanje tamošnjega siromašnega prebivalstva, odream uradno lov na divje svinje in to za četrtke, dne 28. julija t. l., s sestankom ob osmih zjutraj v Kozjem pred občinskim uradom. Lovilo se bo v enem pogonu po celem revirju brez psov. Lov se ponovi eventualno drugi dan v področju lovišča občine Pilštanj. K udeležbi vabim vse lovce obmejnih občin, ki posedujejo orožne liste. — dr. Hrašovec, okr. glavar.

★ Velik lovski blagor je imel dne 16. t. m. dopoldne sodni uradnik g. Dragotin Preželj iz Metlike. Vjel je pri kopanju na Kulpi 1.30 m dolgega in 21 kg težkega soma.

★ Dve žalostni novice iz Vidma ob Savi. V Savi pri Vidmu je ugonil pri kopanju vaje-nec obrtnika iz Krškega. Ob priliki zadnjih naborov so se fantje iz Vidma v Krškem med seboj stekli. Prišlo je radi nesrečnega popivanja do spopada z noči in so pretepači enega fanta zelo nevarno obdelali z nožem. Ko bi že bila enkrat naša mladina pametna in to še posebno ob resnih prilikah, kakor je n. pr. nabor!

★ Avtomobilska nesreča v Zidanem mostu. Včeraj dopoldne je z jutranjim vlakom pripeljal natakak Brezovšek iz Zidanega mosta v Ljubljano svojo sedemletno hčerko Dragico, ki jo je v nedeljo ob petih popoldne povozil v Zidanem mostu avto, last nekega Čeha. Deklica ima težke poškodbe na lobjani in plečih. S kolodvora so jo prepeljali v bolnico z rešilnim avtom.

★ Samoumora mladega oskrbnika. V petek zvečer se je dogodil v Kolodvorski restavraciji v Ivanjcevihi tragičen slučaj. V restavraciji je sedel mladi, komaj 24 let star oskrbnik Rajhoveh in Petovarjevih vinogradov Rado Zemljčič. Nenadoma je počil strel, vse je prestrašeno skočilo kvišku, le Zemljčič je omahnil nazaj ter padel na tla. V roki je držal samokres, iz katerega si je pognal kroglo v srce. Ker je še živel, so ga hitro prepeljali v bolnico v Ormož, kjer pa je naslednjega dne umrl.

★ Naplavljen truplo. Dne 16. t. m. je Drava naplavlila na takozvanem »Friso« v ob-

Šini Brstje pri Ptuj trupu neznanega moškega. Utopljenec je imel na sebi samo moder predpasnik ter je očitno utonil pri kopanju. Postave je srednje, star 17 do 19 let, okroglega obraza in plavih las. — Identiteta dosedaj še ni ugotovljena.

★ **Smrt uglednega Rusa.** Na Vurburgu pod Mariborom je umrl Vladimir Borisovič-Pohvisnev, bivši voditelj ministrstva za pošto in brzojav v Petrogradu. Bil je priznan strokovnjak v svoji službi. Dne 14. julija ga je pokopal arhimandrit Teodozij. Ob odprtem grobu je imel lep govor, v katerem je hvalil rajnega kot dobrega kristjana. Počivaj sladko v zemlji slovenski!

★ **Društveni odri in godbe.** Reven abiturient za mal honorar slika kulise in prevzame tudi kapelniško mesto pri godbi. Ev. ponudbe naj se pošljejo na naše uredništvo.

★ **Pri zastrupljenih, ki jih povzročijo pokvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morij in kokain je vporaba naravne »Franz-Josef«-greniče zelo važno domače sredstvo.** Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri zastrupljenih s svincom »Franz-Josef«-voda naglo odstrani trdovratno zaprtje, ki je glavni vzrok mučnim napadom kolike. Dobliva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Najsolidnejše in najcenejše ste postreženi z raznim manufakturnim in galanterijskim blagom pri Franc Pavlinu, Gradišče 3.**

★ **Vrednostne papirje vseh vrst, pred- in povojne, tu- in inozemske, delnice, bančne zadolžnice, državna, deželna in mestna posojila, železniške prioritete, obligacije, založnice, rente, srečke itd. kupuje in plača najbolje Efekt-banka M. Jankole, Ljubljana, Kongresni trg 9.**

★ **ITO — zobna pasta najboljša.**

KUSAKOVIČA KALODONT

najboljša pasta za zobe

★ **Čudežne zdravilne uspehe dosežete pri revmatizmu, protinu, nevralgijah (ischias), pri živčnih in ženskih boleznih, pri vnapenju žil, motenju (prebave), ostarelosti, kron. kožnih boleznih.** Svoje telo okrepčate in pomladate, ako se zdravite v starodavnem, radio emanacijskem termalnem kopališču Toplice pri Novem mestu (Dolenjske Toplice) 36 do 38° C. Postaja Straža-Toplice (3 km). Sezona od 1. maja do 30. septembra. Ves modern komfort. Prospekte na zahtevo. Pošta, telefon in telefon.

Ljubljana

○ **Jubilej g. dr. p. G. Ranta.** V ljubljanski frančiškanski cerkvi je v nedeljo 17. t. m. slovesno praznoval petindvajsetletno mašništvo in tridesetletnico, odkar je vstopil v redovniški stan g. župnik dr. p. Gvido Rant. Slavnostni govor je imel njegov prijatelj in sobrat g. p. Salvator Zobeč, v katerem je številnim poslušavcem pojasnil mašniško čast in oblast, gospodu slavljencu pa častital z željo, naj večno živi med svojimi hvaležnimi farani, ki so mu za njegovo dvojno slavo napolnili cerkev, gospodu Bogu pa poslali najlepše čestitke s prošnjami in željami, da nam ohrani ljubljene, za čast in slavo božjo vedno vnetega župnika še dolgo vrsto let.

○ **Joško Tonejc umrl.** V nedeljo, dne 17. t. m., je ob poltrih umrl v Leonišču Joško Tonejc, rojen 1. 1905. v Ljubljani. Tonejc je dobil, kakor smo že poročali, v četrtletju v Kranjski gori pri padcu z motornega kolesa težke notranje poškodbe. Simpatičnega mladeniča, sina kavarnarja g. Tonejca, si ohranimo v dobrem spominu, užaloščeni družini pa naše globoko sožalje!

○ **Dva omembe vredna jubileja.** Le malo je tako nehvaležnih stanov, kakor je babiški. Težko je določiti, malo je plačila. In prav vsega spoštovanja in uvaževanja sta vredni dve delavki na tem socialno važnem polju, ki sta praznovali v soboto, dne 16. t. m., 35 oziroma 25letnico svojega delovanja. Gospa Zofija Ruparjeva iz Rožne doline je praznovala v soboto 35letnico svojega požitvalnega delovanja, gospa Ivana Rojčeva iz Zgornje Siške pa 25letnico. Obe jubilarici bi vedeli mnogo povedati, koliko človeškega trpljenja in bridkosti sta že videli in koliko požrtvovalnosti sta morali v dolgi dobi svojega delovanja žrtvovati sami, vendar pa o tem v svoji skromnosti ne pripovedujeta dosti. Gospa Ruparjeva je po lastni cenitvi pomagala v 35 letih najmanj 2000 človeškim bitjem do življenja, gospa Rojčeva pa v 25 letih nad 1300. Obe jubilarici sta vkljub dolgem letom svojega delovanja še zdravi in repleki. Društvo diplomiranih babic s predsednico, gospo Kvartičevo na čelu, je priredilo v soboto obema jubilaricoma časten večer, ki je prav lepo potekel. Gospa Kvartičeva je v krasnem govoru očrtala pomen babiškega poklica ter obema jubilaricoma v imenu društva prisrčno čestitala. Obema jubilaricoma sta bili izročeni krasni diplomi s simbolično sliko in posvetilom. Ob jubileju se pridružujemo k čestitkam še mi z željo, da bi imel naš narod še več tako požrtvovalnih delavk na socialnem polju, kot sta obe jubilarici.

○ **Dijaške gospodinjke,** ki dosedaj še niso javile svojih naslovov, prosimo, da to čimprej store. Prijave stanovanj s hrano ali brez hrane ali samo z zajutrkom, se sprejemajo pismeno vsak dan in ustmeno pa vsako sredo in soboto od 8. do 9. ure. Borba, Akademski dom, Miklošičeva c. 5.

○ **Davčni urad za mesto Ljubljana** bo v dneh 22. in 23. t. m. radi snaženja za stranke zaprt.

○ **Izgrad v kinu.** Ljubljansko občinstvo je v filmskem okusu res skrajno potrpežljivo ter si pusti mnogo dopasti. Zato se kinopodjetniki ne ozirajo mnogo na želje občinstva in mu servirajo vse, kar jim pride slučajno pod roke. Toda najpotrpežljivejša struna poči, če je meja izrabljanja prekoračena. Tako se je zgodilo, da je neki ljubljanski kino predvajal te dni že štiri leta stari film, ki se je že takrat, ko je bil nov, zdel povsem nesmiseln in neokusen. Film je imel pred leti štiri dele, ki so se predvajali v štirih predstavah. Podjetje pa je sedaj napravilo iz štirih filmov en sam film. Občinstvo je seveda nasledilo, videlo pa je na platnu superlativ neokusnosti in nesmiselnosti, take, ki celo v filmu ni mogoča. Povrh tega je bil film skrajno meglen, zabrisan ter se je skoro vsako minuto pretrgal. Že v sredi predstave je bilo občinstvu tega dovolj. Prišlo je hrupno žvižgati, protestirati in zahtevati denar nazaj, končno pa je spontano v znak protesta zapustilo dvorano, tako, da so ostali v njej samo uslužbenec podjetja. To naj bo kinopodjetnikom, — vsem, ne samo enemu, — znamenje, da se z okusom in potrpežljivostjo občinstva ni igrati.

○ **Kristič-Bučar.** Dospelo krasno bluze.

Maribor

□ **Pogreb** v mariborski splošni bolnici umrlega g. magdalenskega kaplana Pavla Holemana bo danes, v torek, ob treh popoldne iz bolnice na Pobrežje.

□ **Delo Glasbene Matice.** Na obnem zboru Glasbene matice v Mariboru pretekli petek smo zopet na kratko pregledali veliko delo, ki ga je ta glasbena ustanova izvršila v preteklem letu. Uspehi so bili res takšni, da moramo vodstvu zavoda čestitati! Odbor je v 12 sejah urejeval tekoče posle ter gledal na to, da je šola s 13 učnimi močmi in z 242 učenci predvsem dosegala prave uspehe. Tudi pevski zbor in orkester sta v preteklem letu izvršila veliko delo, ko sta podala Deveto, simfonijo Beethovno. Za bodoče se bo izvedla večja notranja koncentracija članstva, ki je zdaj posebej v zboru ali orkestru. Ravatelj g. Hladak-Bohinjski ima za prihodnje leto posebne načrte, tako glede ustroja, kot delovanja Glasbene matice.

□ **Klic iz Pobrežja** pri Mariboru. Drava se je v zadnjem času navadila z vso silo v naše obrežje. Dan za dnem trga velike kose rodovitne zemlje. Rozmanitovega posestva je odnesla že velik kompleks. Faktorji, ki imajo besedo pri dravski regulaciji, so o nesreči poučeni, ogleda pa še ni bilo. Ali je res treba za vsako stvar interpelirati ministra?

□ **Pretep s težkimi posledicami.** V noči od nedelje na ponedeljek so se v Framu pri Mariboru stekli pijani fantje. Napadli so hlapca Rupretha Kikla ter mu zadali z noži sedem ran v hrbet, od teh nekaj smrtonosnih vbojiljav, ki so šli skozi pljuča. Težko ranjenega in nezvestega Kikla so pustili ležati kar na cesti, sami pa so izginili v temi. Kikla so našli ponoči domačini, ki so šli po cesti. Poklicana je bila mariborska rešilna postaja, ki ga je prepeljala v bolnico. Ker ga še ni bilo mogoče zašiti, se še ne ve, kdo ga je napadel. Orožništvo je pridno na delu in upa, da bodo napadalec kmalu pod ključem.

□ **Dva smrtna slučaja** v Mariboru. V mariborski splošni bolnici je umrl veleposelnik od Sv. Jurija v Slov. goricah Peter Mesar. Pred tedni, kakor smo poročali, ga je brenil pri napregovanju konj tako močno, da so ga prepeljali v bolnico, kjer je pa umrl. Blagopokojni bo pokopan danes popoldne ob enajsti uri na pobreško pokopališče. — Umrla je še posestnica na Pobrežju Rozalija Plečko v starosti 69 let. Pogreb se bo vršil v sredo ob petih popoldne.

□ **Brezalkoholna restavracija** v Mariboru je nova, a dobro zamišljena podjetje. Prva in glavna skrb restavracije je, da nudi tečno in ceneno hrano brez vprašanja: In piti? — Kakor čujemo, se restavracija dobro razvija. Opozarjamo na oglas v »Slovenec«.

Celje

○ **V nedeljo gremo v Radeče.** V nedeljo, 24. t. m., se zberemo Orli in Orlice iz celjskega orlovškega okrožja v prijaznih Radečah pri Zidanem mostu. Dopoldan bo služba božja, popoldan pa velik orlovski telovadni nastop z zanimivim sporedom. Prijatelji Orlovstva iz Celja, Savinjske doline, šentjurskih holmov, Posavja in rudarskih revirjev se zberejo ta dan z našo mladino v Radečah. Velika udeležba naj bo našim Orlom in Orlicam porok, da njihovo delo žanje hvaležnost in priznanje.

○ **Prenovitev Marijine cerkve** se bliža kraju. Te dni dokončavajo še spodnji del stolpov in prenavljajo cerkveno hišo. Stavbeniku g. Kalinšku se je prenovitev izredno posrečila in mu dela vso čast. Prenovljena Marijina cerkev bo v resnici v krasnem mestu.

○ **Ustreljenega** je našel grobar mestnega pokopališča v nedeljo jutraj mizarkega mojstra Franca Tajnska, ki je bil v soboto do pozn ure v veseli družbi in ni niti malo kazal samomorilskih namenov, je proti jutru odšel na mestno pokopališče in se tam na grobu svojcev ustrelil s Steyer-pisto. Kaj je moža gnalo v smrt, še ni znano. Splošno se misli, da je podlegel težavam gmotnega značaja.

○ **Najdena koža.** Policijska oblast nas naproša, da objavimo: »Pred par tedni je bila najdena sveža volvska koža. Smatra se, da jo je izgubil kak mesar ali pa je bila ukradena. Lastnik naj se zgloži na okrajuem glavarstvu, policijski oddelek.«

Ptuj

○ **V minoritsko semenišče** se sprejemajo za šolsko leto 1927/28 novi gojenci za prvi gimnazijski razred. Sprejme pa se samo tisti, ki imajo voljo in željo posvetiti se duhovniško-meniškemu poklicu, dušno in telesno zdrav in ki je končal ljudsko šolo z dobrim uspehom. — Prošnje s krstnim listom, zdravniškim izpričevalom ter zadnjim šolskim izpričevalom naj se pošljejo na naslov: Ravnateljstvo minoritskega semenišča v Ptuj. (Enako se sprejemajo tudi gojenci za tretji in četrti razred gimnazije pod istimi pogoji.)

Slovenska krajina

Veličastna proslava 10 letnice majniške deklaracije. Prisrčno in slovesno so proslavili desetletni jubilej majniške deklaracije šolski otroci v Beltinčih pod vodstvom šol. vodje g. Ferdinanda Spragerja. Najprej se je vršil pohod, v katerem je za godbo korakalo 600—700 otrok v rokah z narodnimi zastavicami, moštvo domačega gasilskega društva in zastopniki okoliških gasilskih društev. Pohod se je ustavil na prostoru pred cerkvijo. Nabralo se je nad 2000 ljudi. Spored proslave je bil pester. Sledilo so si pevske točke, deklaracije, govori, godbene točke. **Pozdravni govor** je imel g. šolski vodja Sprager. **Zgodovino deklaracije** je orisal g. Skala, učitelj v Mariboru, g. prof. Pavliš pa je govoril o gojitvi ljubezni do rodne grude. Ljudstvo je z občudovanjem zrl svoje malečke, zlasti otroke iz Melince, ki so bili oblečeni v narodne noše in so se pripeljali na okrašenih vozovih.

Požar radi strele. V prvi polovici preteklega tedna je v Gerlinčih treščilo v poslopje nekega kmeta. Ker je bilo veselo sušo vse zelo suho, je bila stavba v trenutku v plamenu in je bilo gašenje onemogočeno.

Novo meso

Tatvina. Na novomeškem kopališču je dne 15. t. m. nekemu kopalcu med časom, ko se je kopal, iz žepa obleke, ki je bila v kabini, izginila vsota 50 Din. nekemu drugemu kalcu pa prazna listnica. Nepridiprav je prišel na ta način k denarju in listnici.

Zborovanje Marijanske kongregacije. Novomeška dekliška Marijanska kongregacija imela je dne 17. julija t. l. na Tolstem vrhu, fara St. Jernej, svoje zborovanje. Ob 9. uri je bila v cerkvi sv. Roka sv. maša, ki jo je daroval g. prošt Parel Cerin iz Novega mesta s cerkvenim govorom. Te slovesnosti se je udeležilo tudi precej občinstva iz Novega mesta.

Kočevje

Razširitev Podgorške ulice. Ker sta brata Loser odstopila potreben svet, delo pri razširitvi in olepšavi Podgorške ulice hitro napreduje. Kakor čujemo, bo cesta na levi strani tlakovana in dobi novo mrežasto ograjo.

Podružnica Zadrugne Gospodarske banke d. d. se je pravkar osnovala tudi v Kočevju. Prostore ima v hiši g. Gustla Verderberja tik ob notarski pisarni dr. Maurerja. Tako imamo zdaj dve banki v Kočevju.

Delo na kopališču. Mestna občina je pričela z delom na kopališču. Stare, razbite, polgnile barake se bodo odstranile. V kratkem dobimo nove.

Umrla je 16. julija v Kočevju ga. Ana Marn po dolgotrajni bolezni v starosti 81 let. Pokojnica je mati g. komisarja Marna, ki mu izrekamo naše sožalje. N. v m. p.l

Dopisi

Gatina pri Grosupljem. Naše novoustanovljeno gasilsko društvo priredi ustanovno vrtno veselico dne 24. julija t. l. pri g. Francu Pavčiču na Gatini št. 15. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja, vabimo k obilni udeležbi.

Knjige in revije

Kolektor, časopis in oglasnik za zbirateljski sport, št. 1-2 je izšel. Prinaša zanimive opise znamenj ter njih napak, društvene vesti in podobno.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za gospodinjke v županiških bodo tudi letos pri č. uršulinkah v Ljubljani od 2. do 6. avgusta t. l. Prinesite s seboj: molitvenik, rožni venec, dobro voljo, oskrbnino (okolo Din 120 za vse tri dni). Pridite točno 2. avg. ob 6 zvečer. Pri-glašajte se takoj, ker je le še malo časa, samo na naslov: č. predstojništvo uršulinskega samostana v Ljubljani. Agitirajte za obilno udeležbo.

Sport

† **Joško Tonejc.** SK Ilirija obvešča svoje članstvo, da je v nedeljo preminul Joško Tonejc, eden najmarljivejših klubovih članov in najboljših sportnih tovarišev. Odbor poziva članstvo, da spremi nepozabnega druga v čim častnejšem številu na poslednji poti danes v torek ob 17. uri izpred hiše Stara pot št. 2. — Odbor.

SK Jadran. Danes ob 19 sestanek sledečih igralcev v garderobi: Varoga, Bogač, Zor, Pokorn, Kos, Znidarič, Zomer, Logar, Rape, Brear, Gaudi, Jerina. Sestanek je važen radi jutrišnje treninge tekme z Ilirijanskim moštvom, ki se vrši ob 18.15 na igrišču SK Ilirije. — Tajnik.

ISSK Maribor-TSK Merkur 7:1. V nedeljo je SK Maribor nastopil proti Merkurju v dokaj spremenjeni postavi, ki pa se ni v polni meri obnesla. Na levem krilu je nastopil mladi Priberšek, ki pa je fizično še mnogo preslab za prvo moštvo in bi se ga le pokvarilo, ako bi se nadalje ostal na levem krilu. Kol gost je igral Belgrajčan Gjurč, igralec, ki precej nadkriljuje ostale igralce Maribora. Gjurč sam je zabil 4 gole. Z njim se je mogel meriti edino še Hreščak. Bertonec je mnogo preveč dribla. Vodeb je bil neudolčan. V krilski vrsti je zadovoljil edino Kirbiš, ki pa ima to napako, da igra preostro. Novak ne spada v obrambo. Merkur je dočela odgovoriti. Pred Mariborova vrata se mu je posrečilo priti le tri-štirikrat in izstreliti 11 metrovko. Maribor je zastrejal 11 metrovko. Sodnik g. Planinšek je mnogo žvižgal. — Napovedana rokometna tekma Maribor-Ilirija se ni vršila, ker je Ilirija po vzpostavitvi prometa z Avstrijo nadaljevala pot že v soboto ponoči.

Kolesarske tekme. V nedeljo jutraj se je završila zadnja dirka za 1. kolo državnega cestnega prvenstva za ljubljanski pododbor na progi Ljubljana-Rakek in obratno 100 km. Start in cilj je bil na Tržaski cesti km 2.200. 1. Dolenc Ignac v času 3 ure, 20 minut, 59 sekund (Sava). 2. Smrekar Pavel (Ljubljana). 3. Gorgievski Franjo. 4. Abunhar Franc. 5. Stepančič Stanko (vsi Sava).

nepoznam

nikake utrujenosti
ker vedno nosim

Palma

pete!

6. Oblak Ivan (Vrhnika). 7. Pogačar Alojz (Ljubljana). 8. Veretik Alojz (Zarja). 9. Turk Alojz. 10. Breznik Dušan (oba Sava). Štirje dirkači so radi defektov med dirko odstopili.

SPORTNE VESTI.

V nedeljskem »Sportnem tednu« smo v hitri računalni: 24 milj ni 48.284 km, temveč 38.624; pa pravijo nekateri časopisi, da ni šlo na 24 milj, temveč na 26 milj, in to bi bilo 41.8436 km. Tekmecev je bilo čez 100, ustrelili je Dempsey, bokerski prvak. Vierkötter se je v začetku bokerske držal in je dobil za prvih 6 milj celo srebrni pokal. A osem milj pred ciljem so ga morali vsega trdega izvleči iz vode ven, tako je bilo mraz. Zmagal je Amerikanec Keating, v 16 urah in 47 min. — Plavalni rekordi rastejo kar iz tal, oziroma iz vode. Ne moremo vseh zapisati, preveč jih je. Zapisali bomo zmeraj le svetovne in še te le na znamenitejša razdalje. Zadnjič smo pisali, da je Lindströmu 220 v na hrbu bolje plavala kot umrla Sibila Bauer. Sedaj beremo o novem svet. rekordu: Holandka Türk 100 m na hrbu 1:22.

Sparta-Arsenal 4:1, 3 goali Sparte niso bili zaslužen. To je bila najslabša igra Sparte v vsej seziji.

Sedaj pa lahka atletika. Ogrska lahko-atletika zveza je priznala tri nove ogrske rekorde: 500 m Barsi 2:04,2, skok v višino z mesta Egri 1,48 m, kopje Szepes 61,80. Dalje rekord juniorja Höniga krogla 13,47 m. — Ogrski sprinter Fluck je zbolel; zdravnik mu je rekel, naj leži, pa ni ubogal, je treniral in je spet zbolel, in bo moral sedaj še štiri tedne ležati. — Ritola bo prišel domov in bo treniral za maratonski tek v Amsterdamu. — Predanič 1500 m 4:21,4, Gaspar kladivo 37,28. — Tisti Italijan, ki smo ga omenili v »Sp. tednu« v nedeljo, se piše Zeml, ne Jeml, Neki drug Italijan Lippi je tekel 3000 m v 8:59,2. — 1000 milj je 160.933 kilometrov, pa jih je pretekel v Južni Afriki Arthur Newton v 14 urah in 45 minutah; razdaljo so uradno izmerili, čas so tudi uradno registrirali. — Ker smo že v Afriki, pogledimo še črnce iz Konga. Vedeli smo, da so zlasti dobri skakalci v višino; a natančneje ni nihče pisal. Sedaj so na neki tekmi zapisali par njih rekordov, ki so glede na kratki čas njih treniranja prav dobri: 100 m 11, 200 m 23,4, 400 m lese 59,2, 1500 m tek 4:29, skok na daljavo 6,20, v višino 1,87, krogla 11,11.

Se dame. Angležinje so zmeraj boljše. Le bori: Hogarty 880 v boja 3:54,2, nov svet. rekord; Heli 100 v lese 14,6, nov angl. rekord; Edwards tek 220 v 25,8, nov svet. rekord; Green skok v višino 1,58, nov svet. rekord. 100 v je tekla Edvardsova v 11,4.

In še tenis. Holandci so premagali Belgijce s skupnim rezultatom 15:9. — Od 15. avgusta dalje se vršijo v Ameriki izbirne tekme za Davisov pokal; Tilden in Johnston bosta gotovo med zmagovalci.

RES JE.

Ko smo poročali o angleških prvenstvenih tekmah v Stamford Bridge in smo zapisali Peter-sov troskok 15,47 m, nismo mogli verjeti in smo postavili vprašaj zraven. Kajti 15,525 je svetovni rekord, ima ga Avstralec Winter. Peters je Holan-dec. Holandec trenira za olimpiade Sved Kreigsmann, eden najboljših sportnih učiteljev na svetu in gotovo najboljši trener za skoke. Iz njegove šole je izšel Hoff, iz njegove šole je izšla vsa skandinavska skakalna garda. Štiri mesece je Petersa treniral, in tak rezultat! In kdo je prej Petersa poznal! 15,47 m troskok je bil v Stamford Bridge najlepší rezultat od vseh tekem. Trikrat je Peters skočil: prvi troskok 15,47, drugi 15,24, tretji 15,20. Kdor skoči 15 m, je svetovni razred. In Kreigsmann pravi, da skoči Peters čez 7,30 m v daljavo, kar bi v sedanjem času ne bilo nič posebnega, a da je dosegel v troskoku tudi že 16 m in več. Samo tri dežele so še, poleg Avstralije in Holandske, ki zaznamujejo troskok nad 15 m: Amerikance Ahearn 15,31, Anglež Shanahan 15,25, Finec Tuulos 15,30 m.

Zahvale

Podpisani se tem polom najiskrenejše zahvaljuje rednini dr. Karel baron Bornovi iz Tržica za 2000 Din, ki jih je podarila v izpolnitve tukajšnje šolske, odnosno učiteljske knjižnice. — Jošt Bertonec, šolski upravitelj.

Poizvedovanja

Zgubil se je dne 16. t. m. mal zavitek blaga od šol. drevoreda do Sp. siške. Najditelj naj ga odda v trgovini Peterka-Azman, šolski drevored.

† Dve podgani sta neko noč našli pot v jedilno shrambo. V shrambi je stal velik vrč mleka in ena izmed podgan je takoj skočila vanj ter tudi takoj kljub obupnim poskusom, rešiti se, utonila. Tudi druga podgana je sledila prvi, toda ta je bila pametnejša. Ko je uvidela, da ni pomoči, je pričela plavati sem ter tja, dokler se ni zdanilo. Ko se je napravil dan, je opazila, da se vsled njenega plavanja v sredini posode naredil kup masla, in na tega se je podgana vsedla.

Zasedanje mariborske oblastne skupščine.

Maribor, 16. julija 1927.

V sredo dne 20. jul. ob 8. dopoldne se sestane mariborska oblastna skupščina k izrednemu zasedanju. Dnevni red je:

1. Proračun za 1927-28.
2. Uredba službene pragmatike mariborskega oblastnega odbora in zavodov, ki so v njegovi upravi.
3. Oblastni denarni zavod.

Oblastni odbor v Mariboru bo predložil nov proračun, in sicer za vse one izredne izdatke, in za one lastne izdatke, katerih ne bo krila država, ampak oblast sama. Prvotni načrt proračuna, po katerem bo oblast prevzemala delokrog od države in istočasno tudi davčne vire, se bo dodatno izvajal, kakor bo to sproti ministrski svet na predloge posameznih ministrstev odločal in oddajal.

Ta poseben oblastni proračun predvideva 26.100.815.70 prometa. Za redne potrebščine izven delokroga, ki ga še prevzame od države, je v posebnem proračunu določenih 16.100.813.70 stroškov. Za izredne potrebščine pa je določenih 10.000.000 Din. Med redne stroške so dane postavke za splošno oblastno upravo 1.142.500 Din, oblastno imovino 14 milijonov 625.590, razno za 332.725.70 Din. Med izredne stroške pa je postavljenih 1.700.000 Din za poslopje, adaptacijo in nabavo upravnih potrebščin. Za javna dela, za okrajne ceste, za popravilo in izgraditev novih cest, popravilo mostov, za podporo obč. cest, za čiščenje itd. skupno 1.971.500 Din za kmetijstvo in regulacijo potokov in rek skupno 3.760.000 Din. Za zdravstvo in socialno skrbstvo 1 mil. 800.000 Din. Skupno torej 10 milijonov Din.

Pri kritju potrebščin je oblastni odbor upošteval izčrpanost prebivalstva in je segel sa-

mo po takih davkih, ki jih davkoplačevalci plača prostovoljno v tem zmislu, da je od njegove proste volje odvisno, ali stori davku podvrženo dejanje ali ne, in da ne trpi nobene znatne škode, če dotičnega dejanja ne stori. K temu prištevamo davek na nočni obisk gostiln in kavarn; oblastni odbor je pri tem predpostavljal, da je le malo slučajev, ko bi bil kdo primoran se poslužiti gostilno oz. kavarne po 10. uri zvečer, in da vrši to največkrat prostovoljno; ob takih prilikah se pripravijo tudi večje vsote denarja, tako da obiskovalec gostiln in kavarn predpisane nočnega davka ne bo posebno občutil. Istotako se pri nas lov udeležuje tako, da ga izvršujejo skoro izključno premožnejši sloji; s tega vidika se predlaga 100% doklada k državni pristojbini na lovske karte. — Predvidena je tudi 100% doklada na državni davek od tanijem; tanijske dobivajo upravni svetniki raznih delniških družb. Davek od tanijem nikakor ne bo vplival neugodno na razvoj delniških družb in industrije, ker zadene samo osebne dohodke upravnih svetnikov, ki pripadajo izključno premožnejšim slojem in niso navezani samo na ta dohodek.

V kritje je postavljen tudi predvideni dobiček zdravilišča Rogaška Slatina v znesku 61.225.70 Din. Glede Dobrne ni v proračunu nobenega čistega dobička, ker bo to podjetje donášalo čisti dobiček šele, ko se uprava preuredi.

Ako bo oblastna skupščina ta predlog sprejela, se bo začel proračun takoj po potrditvi ministrstva izvajati. S tem bo mariborska oblast začela svoj poseben delokrog ter bo s svojim lastnim delom pokazala, da ji država lahko odstopi čim širši svoj dosedanj delokrog in davčne vire.

Dr. Skubic:

Uredba oblastne skupščine o posebnih cestnih prispevkih.

Ljubljanski oblastni odbor predloži skupščini v julijemskem zasedanju osnutek uredbe z zakonskim značajem, s katero se izpreminjajo obstoječi deželni zakoni o pobiranju odškod, nine za izredno ali prekomerno ukoriščenje in obrabo javnih samoupravnih prog.

Temeljno načelo projektirane uredbe je javnopravno izenačenje koristi in bremen med poedinimi interesi in prizadeto cestno upravo. To načelo je pač kodificirano že v obstoječih zakonih, vendar pa v praksi ni dovedlo do povolnih uspehov, ker so zakonske norme deloma preozke, deloma preohlapne, in zato težko uporabljive. Osnutek je te nedostatke odpravil ter zajamčil:

1. pospešno reševanje in
2. možnost kalkuliranja s posebnimi cestnimi prispevki.

V čl. 1. je določen krog interesentov, ki jih sme pritegniti cestna uprava k odškodnini za prekomerno uporabo cekt. Dočim je v obstoječih dež. zakonih normirana prispevna obveznost samo za tovarne vožnje, priteguje osnutek oblastne uredbe k tem prispevkom tudi osebni promet, v prvi vrsti osebna motorna vozila (avtomobile, motocikle itd.), ki povzročajo cestam s svojo brzino in z načinom pogona zlasti v deževnem vremenu izredno veliko škodo.

V pravno administrativnem pogledu je ta člen važen zaradi razširjenja kompetence občinam, cestnim okrajnim odborom in okrajnim odborom. Vse te samoupravne edinice dobe po uredbi značaj samoupravnega oblastva s pravico odločanja v prvi stopnji, dočim predvidevajo obstoječi zakoni zanje samo pravico sklepanja pogodb o posebnih prispevkih. In stančana pot po uredbi je sledeča:

- Štajersko.
- Občinske ceste in pota:
- I. stopnja občinski odbor,
 - II. in poslednja stopnja okrajni odbor.
- Okrajne ceste:
- I. stopnja okrajni odbor,
 - II. in poslednja stopnja oblastni odbor.
- Kranjsko, Koroško in Istra.
- Občinske ceste in pota, vaška in javna gospodarska pota:
- I. stopnja občinski odbor,
 - II. in poslednja stopnja oblastni odbor.

Deželne in ostale ceste v deželni upravi:

- I. stopnja okrajni odbor,
- II. in poslednja stopnja oblastni odbor.

Ta inštančna pot ostane dotlej, dokler se ne konstituirajo s samoupravnim zakonom predvideni okrajni odbori. Cestni odbori, ki so po cestnih zakonih samo organ deželnega odbora, z uredbo izenačeni glede posebnih prispevkov z okrajnimi odbori štajerskimi, ki se jim pa prideli značaj nadzornega oblastva nad občinami, kakor ga imajo okrajni odbori, ker se je neposredna podreditev občin deželnemu odboru v praksi izkazala kot umestna in smotrena in ker ti odbori za to svrhu niso primerno organizirani.

Čl. 2. normira obveznost prijave prekomerne vožnje za vsako osebo, ki je vsaj posredno dala povod za prekomerno uporabo javnih cest in potov. Opustitev prijave, da se nameravajo, ali da se že dejansko prekomerno uporabljajo javne ceste in pota, je sankcionirana s solidarnim jamstvom za provzročeno škodo, odnosno plačilo posebnega prispevka.

Rok za prijave znaša 8 dni od dne, ko je bil sklenjen pravni posel, ki je dal povod za vožnjo. Smoter te norme je, da se čimprej dožene dejanski uporabnik, ki ga najbolje poznajo pri dotičnem pravnem poslu neposredno udeležene osebe.

Čl. 3. ustanavlja obvezne tarife, ki jih sklenejo pristojne cestne korporacije, odobri pa oblastni odbor. Tarifne postavke se določajo kot aritmetična sredina med najvišjo in najnižjo poškodbo ceste s prevozom tonskega tovora ali teže vobče na en kilometer dolgi cestni prog. Prispevna enota se odmeri ločeno za občinska pota in za deželne, odnosno okrajne ter železniške ceste, in sicer za območje cestnega okraja ali okrajnega zastopa.

Čl. 4. predpisuje upravni postopek. Samoupravne edinice I. stopnje imajo pravico izpreminjati svoje odloke v lastnem delokrogu, ako smatrajo pritožbe za utemeljene.

Čl. 5. normira zavarovanje plačila posebnega prispevka, če preti nevarnost izgube. Politično oblastvo odreja položitev kavicje ter zasega in prodaja tovar ali blago ob pogojih uredbe.

Dosedanje izigravanje zakonskih predpisov glede posebnih prispevkov za ceste po inozemcih je s to normo popolnoma onemogočeno.

Čl. 6. odreja, da se smejo posebni prispevki uporabljati samo za namen, za katerega so bili plačani.

Čl. 7. dopušča kontrolo prometa na železniških postajah po pooblaščenih organih cestne uprave.

Čl. 8. Kazenska sankcija za zlorabo ali izdajanje uradne tajnosti glede statistike prometa.

Čl. 9. Obstoječi pravni naslovi o plačevanju teh prispevkov se z uredbo ne ukinjajo. Interesentom je prepuščeno, da urejajo tudi v bodoče to vprašanje s pogodbami, ki so izvršne brez odobrenja nadzornega oblastva.

Čl. 10. navaja izčrpen zakon in njih določbe, ki se z uredbo izpremenijo.

Čl. 11. Uredba dobi obvezno moč 15. dan po razglasitvi. Oblastni odbor izda izvršilno odredbo.

Beleške

△ Reakcija. Ker se je g. Vukičević sestel z dr. Korošcem, je sedaj za »Jutro« »simbol politične in socialne reakcije«. Če bi pa isti gospod nasel vabilom SDS in izza vladne mize koval po jutrovskih navodilih »Napredni blok« v Sloveniji, bi bil pa najsocialnejši in najnaprednejši mož v državi, pa četudi bi v ta namen vso volivno svobodo zatrl. »Jutrovi« uvodniki so pač le uboga reakcija na mizerno smešen položaj, v katerega je zašla SDS.

△ Napredna formacija je v »Jutrovih« predalji v polni formaciji. Dejansko pa jutrovi niti ne vedo, kdo še hoče na njihovih listah kandidirati. Stranka, ki mesec dni po razpisu volitev nima še niti kandidatur, je resnično izvrstna formacija za — polom.

△ Pogodba. »Jutro« sanjari o neki pogodbi med dr. Korošcem in Vukičevićem in pripoveduje, da se je SLS v tej pogodbi odrekla avtonomije. Zraven pa se jezi, da o tej pogodbi nič ne ve. Kaj pa potem lažete, če nič ne veste?

Kulturni pregled

K II. velesejski razstavi.

Na ljubljanskem velesejsku je bila med 2. in 11. t. m. v paviljonu »K« razstava umetnin. Po lanskem je bila to že druga umetnostna razstava pod okriljem velesejskega. Razstave se je udeležilo 27 slikarjev, kiparjev in arhitektov s 307 deli. Kakor sem po zaključku razstave o gmetnem uspehu obveščen, je bilo prodanih 16 del (Franko 1, Jakac 3, Jakopič 3, G. Kos 1, Plestenjak 2, B. Vavpotič 2, I. Zajc 4) za 22.550 dinarjev.

Od lanske velesejske razstave se je letošnja v marsičem razlikovala. Lanska je predstavljala vso slovensko umetnost, pri letošnji pa sodobno ustvarjajočih umetnikov z malo izjemo nismo opazili. Manjkalo je skoro korporativno naše Slovensko umetniško društvo, ki nam je v preteklem polletu steklo v inozemstvu lepih priznanj. Razstava je tako imela pretežen konservativen značaj, vsled česar ji odrekamo ambicijo, predstavljati tuje »slovensko umetnost iz l. 1927.« Nadalje je razstava pokazala tudi marsikaj slabega v našem umetnostnem življenju. Ne bom govoril o takozvanih »kičih«, ki so z lažjo kvaliteto apelirali na polizobražene okuse in kvirili resen vtis umetnin naših priznanih umetnikov. Poudarjam pa le, da se je združila v umetnostno razsodišče cela tretjina (!) vseh umetnikov-rastavljavcev, ki je dopustila razstaviti poleg kvalitet tudi množico del, ki so na resni umetnostni razstavi absolutno nemogoča. Že razumem, da na tako veliki razstavi ne morejo vsa dela biti odlične kvalitete, toda kateri član juries (Jakopič, Vavpotič, Dolinar, Jakac, Stern, Santel, Zajc, Kos, Hus) mi more utemeljiti, zakaj so na razstavo umetnin prišle Ropretove, Piščančeve, Sajovčeve, Škodlarjeve, Plestenjakove, Čargove in Maleševe, dalje neke Šantlove (232, 231) reči ali celo Franketov »Povodni mož« (47)? Splošno znano je, da so umetniki sami slabi kritiki, toda, kar je preveč, je preveč. Razstavo so namreč na velesejsku videli tudi inteligentni inozemci, ki bodo doma vedeli mnogokaj povedati o tem, kaj se vse Ljubljani, prestolici kulturnega slovenstva, more in sme javno predstavljati kot »umetnost«.

Stojimo tako pred perečo alternativo, da ali juries, sestojča iz samih umetnikov ni zmogla prave umetnostne sodbe ali pa da ji topot ni šlo za ugled našega umetnostnega dela.

Edino opravičilo je morda še »velesejske«. Toda kakaj resen umetnik pusti veljati kič za umetnino na razstavi, ki ni le stvar umetnika, marveč tudi javna kulturna reprezentacija, ki je stvar vseh Slovencev?

Če sicer govorimo o umetnostnih kvalitetah te razstave, treba kaj reči, da modernih, sodobnih impulzov ni dala.

Če odštejemo Fatur-Husovo radi »hipermodernosti« odklonjeno sušsko zbornico v rusko uplivanem betonskem stilu, ali Spiničeve gledališčne dekoracije ali Jakčev ciklus risb 129, ali par moderno plastično občutenih reči pri Dolinarju, moremo govoriti le o starejši stilni struji.

Jakopič in Stern bistvenih novosti iz za zadnje razstave nista pokazala. Pri Vavpotičevih portretih sem opazil nekaj novejšega kompozicijskega reda, v ostalem je ostal stari meščanski portretist, ki ginstira v pikantnem barvnem, često postranskem delanju. Zanjev klasicizem z moderno nima nobenih skupnosti, Jama, ki še v letu 1927. demonstrativno dviguje v listih impresionistično zlastavo, pa je v prejšnjih časih pokazal že kaj globljeje kot sedanje lušne »motive« lušnih krajev. Zupančeve ni mogoče prezreti; učinkuje vsaj dekorativno.

Če bi bil Jakac razstavil le ciklus istrskih kredorib št. 129, morda portreta v suhi igli 121 in 127 ter k večjemu še pastela 87 in 101, bi mu priznali zaslužne moderne plastične in kompozicijske kvalitete. Toda če gledam prijetne pastelke 32—110, ki so pozneje nastali, se moram pa vprašati, zakaj naj bi bil avtor že enkrat pridobljena, zdrava moderna spoznanja zavrgel in se vnovič priznal k že premaganim starejšim in kvalitetno plehekšjem? Mislim, da ga je škoda, če se ne vrne s stranpoti, Jakca!

V Kosovi št. 168, »Pri toaleti«, vidim »plastična« in prostorna teženja slikarja, ki notranje gotovo ne čuti moderno. Bolj všeč bi mi bil, če bi ostal pri svojih starih, dekorativnih barvnih kompozicijah, ki so mu gotovo bolj v naravi. Žal, pri njem izza prvih del, ki jih je pokazal, prišedši z akademije, ne morem videti pravih napredkov ne v stilnem oziru, ne v poglubenosti.

Maleševga dela, v katerem prevladuje variranje temotov, ki jih je zgradil njegov profesor A. Brünse, ne moremo prav resno vzeti. Slikarja brez značaja in globine, tako formalno kakor duhovno. Kaj je z naslanjanjem na nekakšne »indijske miniaturre«? Ali nam lastnega nima M. nič povedati?

Neke Čargove karikature dosejajo plehkost, znano iz »Fliegende Blätter«, kakor je nekdo dobro pripomnil. Če bi z nial Čargo v stilu portretov 3 in 5 kaj kaj poštenega ustvariti, bi ga priznali. Toda kako meni jury o št. 10 (Faturjev portret)? Tam je človek, ves preprežen z liki in črtami, kar naj bi morda komu imponiralo za »kubizem« ali »faturizem«? No, o tem pri Čargu ni govora. Fatur, arhitekt, ki mu arhitekture lete iz telesa, Neffat, dirigent, ki mu note frče izpod kože — kdor misli, da ima vse to z umetnostjo kaj opraviti, naj utemelji, če more!

O delih Piščančeve, Ropreta, Sajovca, Škodlarja, Jakčevega diletantskega posnemača Plestenjaka v zvezi z umetnostjo ni mogoče govoriti.

Ker imam rajši zamero pri umetnikih kot pa kritiko v obliki vsem laskajoče se in vsem udinjane laži, sem spisal tale članek v obrambo našega umetnostnega ugleda.

Pod naslovom umetnosti tujece vendar ne bomo kazali česar koli! Če so razstave, na katerih more kot umetnost poleg umetnin viseti i obrtno-tehnično absolutno zgrešeno delo, če so take velesejske razstave in take juries odslej pravilo, tedaj rajši ne več »velesejskih« razstav, rajši razstavo, poleg pa bazar za kič in diletantske poizkuse!

I. Me.:

Na kurzu francoske aliance v Parizu.

Pariz, julija 1927.

Francoska aliansa, nacionalno združenje za širjenje francoskega jezika v kolonijah in inozemstvu, prireja vsako leto v počitnicah posebne kurze za francosčino. Letos (33. letnik) ima v načrtu dva enomesečna tečaja, v juliju in v agustu.

Juljski kurz šteje dosedaj kakih 250 slušateljev in slušateljic, pa se še vedno priglajajo novi. Zanimiv svet se zbira tukaj. Kakor kako zborova-

• Za ev. informacije in prospekte za avgust se je obrniti na Alliance Française, 101, Boulevard Raspail, Paris (VIe).

nje narodov je nanešen skupaj z vseh vetrov. Družba je kaj pisana. Gospodje in gospodične, tudi starejše dame; nekaj redovnic, iz raznih redov in raznih narodnosti, neki češki jezuiti, ki pa že dve leti biva v Parizu, in tako naprej. So taki, v katerih družbi se navaden zemljan ne počuti dobro. Nekaj tiste značilne francoske ravnodušnosti, ki napravi na tučja vtis desinteresiranosti za vso okolico je v njih. Aristokratije so, ki jim je končno tudi francosčina le sport, in ki z nasmeškom gledajo življenje v obraz. Povečini so to Angleži, pa tudi Nemci in Čehi. So pa tudi slušateljci prav takega študentskega tipa, kakor smo ga vajeni pri nas.

Zastopani so pa res skoro vsi narodi. Veliko je zlasti Angležev oz. Angležinj. In od strani profesorjev je videti neko posebno zanimanje zanje. Ne bo pa veliko manj Nemcev. Izmed Slovanov so Čehi v večini. Jugoslavija je pa tudi prav dobro zastopana. Samo Slovencev n. pr. nas je pet. Da ne manjkajo med nami Kitajci in Japonci, se samo ob sebi razume. In ko bi črno pleme ne bilo zastopano, bi pestra slika ne bila popolna.

Pisan je tudi učiteljski zbor: So univerzitetni profesorji, en član akademije, umetnostni zgodovinarji, srednješolski učitelji. Tudi učitelj je več, ki vodijo praktične vaje in predavajo fonetiko. Francoske institucije, francoska umetnost, klasična francoska literatura, francoska literatura 19. stoletja, historična gramatika moderne francoščine, razlaga tekstov, dapašnja francoska slovnica, fonetika, potem pa praktične vaje — to so naslovi predavanj za letošnja kurza.

Koncem vsakega tečaja se lahko polagajo izpiti, in sicer višji (Diplôme supérieur), ki usposablja za poučevanje francoskega jezika in literature v inozemstvu, in nižji, kojih spričevalo (Certificat d'aptitude a l'enseignement du français usuel) pravi, da je imenovan sposoben za poučevanje današnje francoščine v inozemstvu.

Osamosvojitve na polju umetnoobrtne keramike.

Na zadnji razstavi del gojencev ljubljanske tehnične srednje šole je vzbujalo med drugim pozornost tudi delo keramičnega oddelka, pri katerem učinkuje kot profesor tudi naš priznani umetnik Fr. Kralj. Cesto so že ugotavljali dekorativne talente bratov Kralj, zato moremo delo umetnika tudi na tem polju živahno pozdraviti, zlasti, ker pomenja odločen poizkus osamosvojitve naše keramične industrije.

Ta umetnoobrtna panoga je na našem ozemlju že zelo stara. Naš muzej je nabral številne fragmente prazgodovinske in antične keramike z ozemlja Slovenije v svoje zbirke; posebno visoko stopnjo je doseglo rimsko dekorativno lončarstvo v Emoni in okolici. Iz srednjega veka ne poznamo pomena vrednih domačih keramičnih izdelkov; šele XVII. in XVIII. stoletje prineseta votivne figurine in zlasti množico slovenskih majolik — žal, po lastnem vzorcu. Koncem XVIII. stol. in v XIX. je delal za domačo keramiko veliko baron Cojz, poslej pa Kamnik — večinoma po nemških in čeških vzorcih.

V delu tehniške srednje šole za keramiko je odločilen impulz vpliv domačega umetnika na to industrijo. Forme in dekoracije nastopajo iz domače miselnosti, ki ji stilni značaj daje velik vpliv Kralja.

Pisec si je ogledal pri umetniku še številce keramično-ornamentalnih del iz njegove opre in odnesel vtis, da se bliža čas, ko homo seve, pod ugodnimi pogoji — morda kmalu neodvisni od nemško-češkega importa. Gre za moderno občuteno formo in dekoracijo vseh vrst posodja, za keramično arhitektonsko dekoracijo, pečnice, obtežnike in vsakojake umetniško visokostojče dekorativne figurine. Stinodokorativni pečat tem izdelkom daje Kraljev impulz.

Opozoriti smo hoteli na to delo, da mu po moči pomagamo k uspehu; postaviti se treba i tu na lastne noge, in zavrniti konkurenco importa ki dohaja k nam čisto v obliki šunda! V.

Pojasnilo o pravem in nepravem »Florian«-u.

Na mnoga vprašanja glede »pravega in nepravega Floriana« smo primorani, v interesu kupovalcev in resnice, sledeče objaviti:

Od leta ustanovitve 1903 sem, je znan po Sloveniji kot domače zdravilo za želodčne in druge slabosti rastlinskih liker »Florian«, izdelan po originalnem receptu iznajditelja Edmunda Kavčiča od Rastlinske destilacije »FLORIAN« v Ljubljani, prej Prešernova ulica, sedaj Gosposvetska cesta.

Sloves tega želodčnega krepljiva je porabila pred nekim časom novoustanovljena tvrdka J. Jeras in drug, Moste pri Ljubljani, na način, da je začela prodajati pod imenom naše izdelovalnice »FLORIAN« in pod našo dobroznano etiketo popolnoma drug liker, opiraje se na to, da je prej priglajala brez vednosti lastnika Rastlinske destilacije »Florian« pri registru varstvenih znamk v Beogradu originalno etiketo destilacije »FLORIAN« kot svojo lastno etiketo.

Razen tega zlorablja imenovana tvrdka naš stari reklamni znak za svojo reklamo,

imenuje se v svojih reklamah celo »edino« ali pa »edino pravo« izdelovalnico »Floriana« in označuje celo na lepkih druge izdelke z imenom »Florian« kot falsifikate!

Ugotavljamo, da je tvrdki E. Jeras in drug sestava rastlinskega likerja »Floriana« popolnoma neznana in,

da izdelek te tvrdke nima z našim pravim, originalnim izdelkom »Florian« nikake sorodnosti ne po sestavi, ne po okusu, ne po učinku.

V obrambo naših lastninskih pravic do imena »Florian«, do naših etiket in znamk teče v Beogradu tožba, katere izid v kratkem pričakujemo.

Opozarjamo cenjene kupovalce, da, dokler traja zloraba našega imena »Florian« za nepravil izdelek, vajamči pristnost pravega »Floriana« samo dobro vidni napis »Originalni Kavčičev Florian« ali pa dobro vidni napis:

Za pristnost jamči

Edmund Kavčič

na originalno zamašenih seklenicah.

Rastlinska destilacija

»FLORIAN«

(izdelovalec Edmund Kavčič)

družba z o. z.,

v Ljubljani, Gosposvetska cesta.

Gospodarsvo

Gospodarsko pismo iz Italije.

Milan, julija.

Fašizem bide danes hudo bitko. Fašisti sami jo imenujejo »battaglia economica«, gospodarsko bitko. Se nobena opozicija ni delala fašizmu toliko preglavice. Fašizem je vsako opozicijo prav lahko zmogel s silo, gospodarski problemi pa se na ta način nikakor ne dajo rešiti, morda se še bolj zavozilajo. En sam primer iz fašistične Italije: Kmalu po prevzetju oblasti je Mussolini obljubil deputaciji hitrih lastnikov, da bo 1. 1925. odpravil vse omejitve v stanovanjski kupitvi. Hitro je prišlo leto 1925. Mussolini je kljub temu držal besedo. Fašizem je dvignil tedaj parolo: Le, svobodna konkurenca mora rešiti stanovanjski problem. Kapitalisti so se iskreno navduševali. To je naša vlada, hvalečna nam je, da smo jo spravili na noge. Dne 22. junija 1927 je uradni list prinesel zakon iste fašistiške vlade, ki prepoveduje vsako nadaljnje zvišanje najemnin; iz Turina je odšel neki hišni lastnik v konfinacijo, v Milanu in Rimu so drugi na vrsti. »In taki vladi smo mi pomagali na noge?« so vzdihovali bogataši. Nižji uradniki ali proletarij je vzklital: Evviva Mussolini!

Drugi primer. Tudi takoj ob prevzetju državnega krmila je Mussolini resno izjavil: Liro bomo v kratkem času dvignili na 50 zlatih stotink. Avgusta 1926 je lira prav pod fašističkim režimom padla na 150 za funt sterling (dobrih 15 stotink!).

Tretji primer. V svojem zadnjem govoru v rimskem parlamentu dne 2. junija 1927 je finančni minister Volpi, svest iz uspehov fašizma, ki je bil v stanu spraviti lro v času od avgusta 1926 do maja 1927 od 150 na 90 lir za funt sterling, samozavestno in odločno izjavil: »Zelimo, da se ohrani sedanjí tečaj lire (90 na London) napram zlatu, dokler se industrija in kmetijstvo, trgovina in kreditni odnošaji ne izravnaajo in da se jim da čas, da pridejo zopet v ravnotežje glede na novi položaj. Na jesen bomo vprašanje zopet proučili. V leku par dni je špekulacija gotovo proti ministroví volji potisnila lro kar na 83. Gospodarski problemi uidejo torej preradi tudi iz krepkih rok fašističskih ministrov in gredo svojo pot.

Kapitalna napaka finančnega ministra.

Večje napake minister Volpi ni mogel napraviti kakor jo je storil z omenjeno izjavo v parlamentu: »Na jesen bomo vprašanje zopet proučili. Torej namerna fašistiška vlada na jesen lro še dvigniti? Namah je postal v konsumu popoln zastoj. Čemu bi neki kupovali, ako se lira na jesen dvigne in tako vse blago poceni? Trgovci je takoj ustavili nakupila, ker se je bal novega padca cen, ki bi ga imel za posledico zopetni dvig lire. Banke mu tudi niso hotele dati potrebnih kreditov, čeprav so imele denarja v izobilici, ker so domnevale, da pojdejo kupiti slabo. Odtoč pojav, da ni zboljšanje lire poživilo trgovine z deželami z nižjo valuto n. pr. z Jugoslavijo, kakor so pričakovali. Kmet in industrijec nista mogla najeti kreditov, da popravita škodo, ki sta jo imele radi revalutacije lire. Kako naj jih pozneje vračata z boljimi in redkejšimi lirami? Mari nista svoje izkušnje že predrago plačala? Posojila, ki sta jih najela pred leti v lirah, ki so bile vredne po 18 zlatih stotink, morata vračati danes v lirah po 28 stotink. Nastala je splošna panika. Poljedelstvu je grozila prava katastrofa; cene poljskih pridelkov so že itak padle za 30 do 40 odstot.

Vladé same se je polastila nenavadna nervoznost. Končno je minister Volpi priznal svojo napako. Poklical je k sebi urednika Mussolinijevega glasila »Popolo d'Italia« in mu izjavil, da je vlada odločena ohraniti lro na tečaju 90 za dolgo časa in da se v jeseni ne bo nič revidiralo. Izjava, ki jo je Volpi dal samo »Popolo d'Italia«, je izšla

istočasno v vseh italijanskih listih. Mussolini je nekaj dni pozneje sprejel delegacijo industrijev. Delegaciji je svečano izjavil, da bo vlada pod vsakim pogojem obdržala lro okoli 90; industrijev lahko na to računajo.

Posledica prenapetosti revalutacije.

Vsaka deflacija neizbežno povzroča gospodarske krize, ki so seveda bolj ali manj hude kakor je manjša ali večja gospodarska solidnost posameznih držav. Italijanska industrija je itak preživljala težko krizo »iščenja«; polagoma so pričele izgubljati sva industrije, ki jih je poklicala na dan vojna, in tudi industrije, katerim v Italiji ni daná naravna podlaga (v prvi vrsti železne industrije). Avtomobilska industrija je že zašla v krizo, v stagnaciji je produkcija umetne avle, ladjedelnice se kar trgajo za nova naročila. Že pred revalutacijo lire ni bil položaj italijanske industrije baš sijajen. V 1. 1925. se je tečaj sukala okoli 120 (srednji tečaj na London 121.15), tudi prve meseca 1. 1923. so je lira ohranila na tej višini, dokler ni pričela v maju padati; avgusta meseca je, doseglja tečaj 150. Tedaj je pričela fašistiška vlada izvajati deflacijsko politiko in s pomočjo ameriških posojil se ji je posrečilo dvigniti lro na 100 (decembra 1926) in v juniju 1927 vidimo lro že na tečaju 83. Za inozemskega kupca so se italijanske cene avtomatično višale z lro. Jasno je, da italijanski industrijec ni mogel več konkurirati na mednarodnem trgu. Italijanska industrija ni mogla prilagoditi svojih cen novemu položaju, ker se produkcijski stroški niso dali tako hitro znižati.

Prav tako hudo je deflacija zadela poljedelstvo. Cena kmetijskih pridelkov je naravnost katastrofalno padla (30—40 odstot.). Padanje cen se je radi velike ponudbe po četvi še podostrilo. Posebno hudo krizo preživlja riževa produkcija.

Izostali so milijoni, ki jih je druga leta prinesel tujski promet.

Vladni ukrepi za omejitve krize.

Revalutacija lire je šla preko namena fašistiške vlade. Pred silnim padcem v avgustu 1926 se je lira stabilizirala okoli 120 na London. Temu tečaju se je prilagodilo vse italijansko gospodarstvo, na tem tečaju so sloneli produkcijski stroški in notranje cene. Namen vlade je bil spraviti lro od 150 (tečaj v avgustu 1926) zopet na 120 ali samo nekaj točk nižje; tako ne bi industrija čutila nitiškega pretresanja, ker se proizvajalni stroški in cene niso prilagodili še novemu kurzu (150 za funt sterling), ampak so ostali vedno okoli tečaja 110—120. Lira pa je pod pritiskom špekulacije na hoso skoknila na 90 in po nerodni Volpijevi izjavi celo višje do 83. V vsem gospodarstvu je moral nastati kaos. Vlada je bila iz sebe. Trgovinska bilanca je pričela kmalu kazati posledice nenadne revalutacije. Med notranjimi in zunanji (na mednarodnem trgu) cenami je hipno nastala razlika kar za 30 odstot., to se pravi italijansko blago je postalo za inozemca za 30 odstot. dražje. Če bi hotela italijanska industrija še konkurirati, bi morala znižati cene v lirah za 30 odstot., kar pa bi bilo mogoče storiti le, ako bi se dali proizvajalni stroški za toliko znižati. Kakor vselej so industrijeci pritisnili najprej na delavce in jim znižali plače od 10—20 odstot. V listih si navadno čital, da so delavci prostovoljno sklenili znižati si plače, da olajšajo vladi »gospodarsko bitko«. Vlada je pričela pritiskati na trgovce in lastnike javnih lokalov, da znižajo cene, ustavila je zvišanje najemnin, ki ne smejo presegati štirikratne prodajne, hotela je na vsak način znižati življenske stroške. No, bivši finančni minister De Stefani je izračunal, da so se življenjski stroški od maja 1926 do maja 1927 znižali za 3—5 odstot.; delavske plače pa so se znižale za 10—20 odstot. in sicer plače, ki se od

1. 1923. dalje neprestano nižajo. Vlada pripravlja sedaj dvigovne olajšave, znižala pa je tudi že draginske doklade. Znižali se bodo tudi prevozni in poštni tarifi.

Fašizem je danes angažiral vse sile v »gospodarsko bitko«. Izida bilke ni lahko prerokovati. Gotovo je le, da je nezadovoljstvo splošno. Nezadovoljen je kapitalist, ki je sedanjí vladi pomagal na noge, nezadovoljen je proletarec, ki ga vlada tudi z novim stanovanjskim zakonom ni mogla pridobiti zase.

Oblastni odbor prevzel električno v Zagradu. Kakor izvezu, je oblastni odbor že prevzel električno v Zagradu in že obratuje na račun ljubljanske oblasti.

Državna finance v decembru 1926. Sedaj objavlja finančno ministrstvo izkaz o drž. financah v decembru lani. Dohodki so znašali v decembru lani 1043 milijonov dinarjev, izdatki pa 863 milijonov. Skupno so dosegli dohodki v prvih devetih mesecih proračunskega leta 1926—1927. t. j. od 1. aprila do 31. dec. 1926. svoto 8390 milijonov, izdatki pa 7447 milijonov, iz česar bi rezultiral prebitok državnega gospodarstva v znesku 943 milijonov dinarjev. Upoštevati pa je treba, da so v prvih šestih mesecih po 1. aprilu prihajali tudi dohodki na podlagi proračuna za 1925—1926, ter bili izplačevani izdatki za ta proračun; seveda je to svote treba prišteti k zgoraj navedenim svotam, da dobimo pravo sliko državnega gospodarstva od 1. aprila do 31. decembra 1926. Skupno je bilo dohodkov 8081 milijonov, izdatkov pa 8241 milijonov. Prebitok znaša torej samo 220 milijonov dinarjev, ne pa 943 milijonov, vendar se bo ta prebitok do konca proračunskega leta gotovo še povečal.

Predsednik razsodišča ljubljanske borze. Dne 15. t. m. je bil izvoljen za predsednika razsodišča ljubljanske borze za blago in vrednote veletrgovce g. Andrej Šarabon, za namestnika pa generalni ravnatelj TPD g. R. Skubeč.

Prenos sedeža »Splošno malozelezniske družbe« iz Zagreba v Ljubljano. Kakor smo že poročali, se je sedež te družbe, ki je lastnica ljubljanske cestne železnice, v januarju t. l. prenesel z Dunaja v Zagreb. Kapital družbe znaša 300.000 dinarjev. Prvotni kapital se je valoriziral 1. 1925. na 600.000 avstr. šilingov. Ob priliki prenosa sedeža se je valorizacija anulirala in sedaj se sklicuje redni občni zbor te družbe na dan 30. julija ob 11 dopoldne v Zagreb. Na dnevnem redu je: bilanca 1926; valorizacija investicij v smislu našega zakona. Nadalje bo upravni svet predlagal, da se prenese sedež družbe iz Zagreba v Ljubljano, kajti, da je družba šla v Zagreb, je bilo neumestno. — Za leto 1926. je izkazanih dobiček, dočim je bila za leto 1925. izkazana izguba.

Znižanje nekaterih carin. Ministrski svet je sklenil znižati izvozne carine na bombažno, polvolnene in jutine krpe od 8 na 7.25 zlf. Difa za 100 kg. Znižanje velja za dobo od 15. julija do 31. oktobra t. l. — Nadalje se zniža uvozna carina na melaso od 8 na 2 zlf. Din, kar velja od 15. julija do 30. septembra.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 18. julija 1927.

Višina barometra 508.8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačn. 0—10	Vrsta padavin		
						ob opazovanju	v noči	skupaj
Ljubljana (dvorec)	7	760.4	15.4	93	mirno	megla	1.6	17.2
	14	758.9	26.7	62	NE 2	7		
	21	761.6	18.9	81	NE 2	5		
Maribor		759.8	21.0	79	E 4	8	dež	1
Zagreb		759.5	21.0	85	E 2	1	dež	8
Belgrad	8	757.6	26.0	83	WNW 4	3		36
Sarajevo		757.9	25.0	41	mirno	3		33
Skopje		759.1	27.0	56	E 1	8		36
Dubrovnik		759.0	24.0	84	SE 4	4		24
Split		758.5	26.0	82	mirno	6		31
Praga	7	758.6	17.0	—	W 4	10	dež	2

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznaja v glavnem spremenljivo vreme.

Nikolaj Ljeskov:

Začarani romar.

19

— Kako pa to? Ali so vas oženili s tatarko? Najprej so mi dali za žena vdovo po Savakirju, ki sem ga bil premagal. A ta žena mi sploh ni bila všeč. Bila je nekam čudna. Zdelo se je, da se me hudo boji. Nisem z njo imel nobenega veselja. Ne vem, ali se ji je tožilo po možu, ali pa je bila tako mrka od narave. No, tatari so zapazili, da mi je v nadlego, pa so mi takoj pripeljali drugo. Ta je bila majejna, tako dekletce. Stelo je kvečjemu trinajst let. Rekli so mi: — Vzemi, Ivan, še to Natašo. Z njo boš imel več veselja. Vzel sem jo. — No, in kaj: ali ste res z njo imeli več veselja? — so vprašali poslušavci Ivana Severjančiča. — Da, — je odgovoril, — ta je bila res bolj zabavna. A stvar je ta, da me je včasih razveselila, včasih pa mi je zopet nagajala, tako je bila neugnana. — Kako pa je v nagajala? — Na vse načine. Kakor si je pač izmislila. Zdaj mi je skočila na koleno. Zdaj sem spal, ona pa me je brcnila z nogo v glavo tako, da mi je odtelala ljubečejka. Vrgla jo je kamorkoli bolj daleč in se je pričela smejati. Če sem ji zagrozil, se je smejala vedno bolj, na ves glas. Pričela je skakati kakor koza. No, jaz je nisem mogel dohiteti po gležnjih, — zvrnil sem se in se tudi pričel smejati. — Ali ste si vi v stapi tudi brili glavo in nosili ljubetejko? — Sem, gospod. — Zakaj pa ste to storili? Menda ste mislili, da bo to ugajalo vašim ženam?

— Ne, gospod. Storil sem to zavolj snage, ker nimajo tam nobene kopalnice. — Imeli ste potemtakem dve ženi naenkrat? — Da, gospod. Dve sem imel v tej stapi. Potem me je ugrabil Otučevu drugi khan, ki se je zval Agašimola. Pri njem so mi zopet dali dve ženi. — Oprostite, — je začudeno vprašal zopet neki poslušavec, — kako pa so vas mogli ugrabiti? — Z zvijačo, gospod. Pobegnil sem namreč iz Penze s Tatari, ki so bili podložni Čepkunu Jemgurčevu. Kakih pet let sem preživel z Jemgurčevu ordo,¹ ne da bi jo kdaj zapustil. K Jemgurčevu so večkrat prišli na slavnost vsi knezi, ulani, šihzadi in malo-zadi. Obiskala sta ga tudi khan Džangar in Bakšej Otučev. — A, to je ta, ki ga je bil Čepkun bičal? — Da, gospod, prav tisti je bil. — Kako pa to? Mar ni bil Bakšej hud na Čepkuna? — Zakaj naj bi bil hud? — Zato vendar, ker ga je bil tako hudo zbičal in mu konja odvzel. — Ne, gospod, za to niso nikoli hudi drug na drugega. Če sta se prostovoljno domenila, dobi oni, ki zmaga, pa je stvar končana. Khan Džangar pa mi je res nekoč očital. Eh, Ivan, — mi je rekel, eh, Ivan, ti si neumna baška.² Čemu si se šel bičat s s Savakirjem na mesto ruskega kneza? Hotel sem se zabavati, — mi je rekel, — če bi slekel knez sam srajco za boj. — Tega pač ne bi nikoli dočakal, — sem mu odgovoril. — Zakaj ne? — Zato, — sem mu rekel, — ker so naši knezi slabiči in strahopetneži in tudi v boju niso zanič. On me je razumel.

¹ Horda t. j. nomadski rod.
² Glava (tatarski).

— Saj sem videl, — mi je rekel, — da ni med njimi nobenih pravih junakov. Če jim je kaj všeč, hočejo vse pridobiti samo z denarjem. — To je res, sem mu pritrdil, — brez denarja nič ne morejo opraviti. No, in Agašimola je bil doma v neki oddaljeni ordi. Njegove črede so se paste blizu Kaspiske obale. Agašimola se je zelo rad zdravil in me je povabil, naj mu ogledam še njegovo khašo.³ Obljubil je za to Jemgurčevu mnogo glav živine. Jemgurčej mi je dovolil, da grem tja. Vzel sem s seboj lopatike in galganovega korena in odjahal z njim. Agašimola pa me je hotel obdržati pri sebi. Vzel me je s seboj in hajdi! Spustili smo konje v dir po stranski poti in ves koč⁴ je dirjal v to smer kakih osem dni. — Ali ste vi tudi jahali? — Ves čas sem bil v sedlu. — In vaše noge vam nič niso nagajale? — Zakaj pa naj bi mi nagajale? — Ali vas ni nič mučila ona nasekana žima, katero ste imeli v podplatih? — Nič. V tem oziru so tatari jako modri. Človek, ki ga poščetinjijo, sicer ne more dobro hoditi, zato pa sedi na konju še bolj trdno kakor navaden jahač. Če je človek poščetinjjen, se navadi hoditi v počepu, noge mu postanejo krivljaste. Opijemlje se z njimi konja tako trdno, kakor se drži obroč soda. Takega človeka ne bo nihče vrgel iz sedla. — No, in kaj se je potem z vami zgodilo v novi stapi, pri Agašimoli? — Prišel sem zopet v še bolj kruto pogibel. — A vendar niste poginili? — Ne, gospod, nisem. — Bodite, prosimo, tako prijazni, povejte, kaj ste potem prestali pri Agašimoli? — Poslušajte, izvolite!

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 28. zvezek. A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta. 24 Din, vez. 32 Din. — 29. zvezek. A. Murby, Hanka. Lužisko-srbska povest. 22 Din, vez. 30 Din. — 30. zvezek. C. Lorenzini, Stork in njegovo burlesko življenje. 14 Din, vez. 22 Din. — 31. zvezek. Pregeli. Otoci solca (v tisk.).

³ Khanovo ženo.

⁴ Nomadski šotori in tudi s šotori natovorjena karavana.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor zmanjko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Proste službe

Sprejem
VAJENCA
močnega, zdravega in poštenega za slaščičarsko in medicinarsko obrt. Stanovanje in hrana v hiši. E. Stary nasl., slaščičar, na Kriko ob Savi.

Iščemo
ZASTOPNIKE
v vsakem kraju za prodajo državnih papirjev na broke po najnovejši metodi. Ponudbe pod »Premije« št. 5519 na upravo »Slovenca«.

Učenca
sprejem v trgovino z meš. blagom na deželo. Hrana in stanov. v hiši. Naslov v upravi št. 5526.

Dekle s kmetov, pošteno in zdravo, do 20 let, sprejme takoj manjša družina v Ljubljani. — Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod »Dekle«. 5566

Trg. pomočnik
izurjen železninar — se sprejme. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Železninar 9999«.

DELAVKE
za šivanje steznikov in životnikov, dobro izurjene, naj se takoj javijo. Atelier steznika JULIJA SITZER, Zagreb, Ilica 7.

KUHARICA
ki zna šivati in vsa druga gospodinjstva dela, stara ne pod 30 let, se išče v trgovski hiši na deželi. Nastop takoj. — Ponudbe pod »Zanesljiva« na »Slovenčevu« upravo št. 5557.

Pisarniška moč!
Lesna tvrdka na deželi, ne daleč od Ljubljane, išče dobro izvežbano in zanesljivo pisarno moč. — Ponudbe z zahtevo plače pod: »Izvrstna moč« na upravo »Slovenca«.

Inserirajte v „Slovenca“!

Službe iščejo

Brivci! Priden fant bi se rad šel učiti brivske obrti. — Ponudbe pod »Priden« na upravo.

Katera MODISTINJA bi vzela v nadaljnji uk učenko, ki se je učila že nad 1 leto? Prosi se hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Modistinja« št. 5383.

Mlinarski pomočnik
išče mesta kot tak; vzame v najem mlin, ali gre kot sodrug z manjšim kapitalom. — Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru. 5627

Stanovanja
OPREMLJENE SOBE
z dvema oziroma eno posteljo oddam solidnim, mirnim osebam. Stanovanje je združeno z dobro in obilo hrano ter vso potrebo. Separiran vhod, elektrika, velik vrt, sredina mesta. Pisarna vprašanja na upravo pod »Mirno in trajno« št. 5541.

STANOVANJE
išče za 1. avgust mirna stranka, dve osebi brez otrok, ves dan odsotna, potrebno adaptacijo oskrbiva sama; če mogoče v sredini Ljubljane. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Plačam dobro št. 5583«.

Najmanj 2 sobi
iščem kot poslovne prostore za odvetniško pisarno v neposredni bližini justične palače, v pritličju ali I. nadstropju — v najem ali podnajem za začetek avgust. — Ponudbe na naslov: »Odvetniška pisarna št. 5580«.

Prazno malo sobo
išče gospod. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Prazna št. 5612«.

Otroka boljše hiše sprejem v oskrbo. — Naslov pove uprava lista pod št. 5617.

V najem

Trgovski lokal
v gradu v Mariboru se odda. — Poizve se pri trgovcu M. BERDAJSU v Mariboru. 5598

Kdo kupi?
Tri zdravniške knjige v nemščini, prodam. Naslov v upravi L št. 5578.

Naprodaj imam
več različnih VRAT, OKEN in POLKEN. — Poizve se: Sv. Petra cesta 11, pri hišniku.

Proda se 150 hl VINA
lastnega pridelka, belo in rdeče, Sromeljčana, po zmerni ceni. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod številko 5596.

Motorno KOLO
brez prestav, se prodaja. Poljane 31, Fran Cuznar.

čevlj. šiv. stroj
(Cilinder), rabljen, prodam. — JOŽKO SEDLAR, Ljubljana, Hrvatski trg 4.

Kdo prodaja?
Borovnic e
se najbolje plačujejo v Mariboru, Koroška c. 1.

Vsak ovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah Černe, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Strokovnjaki so si edini v tem, da so
„WECK“ ČAŠE
in aparati za vkuhanje najzanesljivejši. Zato o dobro gospodinja zahteva in trgovci prodaja samo Weck-ove. Tovarniška zaloga: Ljubljana, Krekov trg 10/I. Pri tvrdki Fructus. — Znatno znižane cene. —

Maline kupuje Lovro Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica.

Mlin in žaga

naprodaj na močni, stalni vodi, kjer ni nikoli prevelika in ne premajhna ter se vedno lahko obratuje. Žaga bi bila najbolj primerna za lesnega trgovca, ker se v obližu žage nahaja veliko lesa in je že tudi na žagi in v gozdu več smrekovih hlobov, ki bi se tudi odstopili kupcu. Proda se zaradi družin. razmer. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 5609.

Nasla obrt

Tvrdka A. VOLK
Ljubljana, Resljeva cesta 24
nudi najceneje vse vrste pšenično moko in druge mletvske izdelke.

Patent »LUCIFER«
trajno zatire stenice in ščurke. Prodaja trgovina Zupan, Sv. Petra c. 35.

Vsak dan se sprejme
razne damske in moške obleke za barvanje in snajenje v moji sprejemnici na Gosposvetski cesti 16, pri Ant. Prezeli, krojaču. — Cene solidne. ANTON WAGNAR, barvar, Radovljica. 5619

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani: Domači vrt
Kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo
Priredil M. Humeč
Cena Din 33.—, vezano Din 40.—

Najboljša reklama so oglasi v „Slovenca“!

Posedstva

Iščemo tovar. objekt za industrijo

ki proizvaja predmet iz lesa. Objekt naj ima vsaj 1000 kvadr. metrov pokritih prostorov ter vsaj 3 orale zemljišča z industrijskim tlom. Prednost imajo objekti blizu hrastovih gozdov kakor tudi, da so blizu kake obstoječe industrije, ki da na razpolago elektr. moč. — Sprejemajo se tudi ponudbe že obstoječih industrij, ki bi hotele upejlati še eno lukrativno produkcijo, za katero ni potreben nikak kapital, ker bi se isti donesel v obrat kakor tudi prvovrstni stroji. — Podrobne ponudbe naj se pošljejo upravi lista pod št. 5621.

Poizvedbe

Dve kolesi
sta mi ukradeni, in sicer moško, znamke »Stahl«, in žensko kolo znamke »Jugo«. Kdor ju izsledi, ali da morebiti kakšne informacije, dobi dobro nagrado. — Tomažev 56.

Zahvala. Ko mi je zločinska roka umorila moža in ugrabila trem nedolžnim otrokom skrbnega očeta in prehranitelja, mi je bilo v tolažbo izkazano mi sočutje. Zahvaljujem se tem potom delavstvu Dravograda, Guštanja, Mežice in Črne za podarjeno cvetje in izkazano zadnjo čast mojemu pokojnemu možu ANDREJU BRUMNU, poslovodji in županu občine Črna. Posebno se še zahvaljujem mežiški rudarski godbi in požarni bramb. mežiškemu in črnskemu pevske-mu zboru in slovenjegraškemu in črnskemu občinskemu odboru. Črnski občinski odbor je poravnal tudi pogrebne stroške za svojimi pokojnim županom. — Črne, 11. julija 1927. ELIZA BRUMEN.

Maline

kupuje vsako množino, tudi cele vagone tvrdka „ALKO“, družba z o. z. oddelek za brezalkoholne pijače Ljubljana, Kolizej

Trgovci, pozor!

„MINERVA“

namizno olje v priznani neprekosljivi predvojni kvaliteti se zopet dobi pri veletrgovcih v Ljubljani.

V globoki žalosti sporočamo sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena in predobra soproga, mati, sestra, teta, svakinja in gospa

Marija Tršar roj. Kotnik

danes ob 6. uri zjutraj po kratki in mučni bolezni, prevadena s tolažili sv. vere boguvdano v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v torek, dne 19. julija ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče sv. Pavla, kjer se položi nepozabno k večnemu počitku.

Prosimo tihega sožalja.

Vrhnika, dne 18. julija 1927.

Zalujoči ostali:

Rodbine TRŠAR, KOTNIK, ADAMIČ.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob bridki izgubi naše drage mame, gospe

Antonije Pichler

kakorkoli izrazili svoje sočustvovanje in vsem, ki so drago nam pokojnico spremili na njeni zadnji poti, se tem potom najtopleje zahvaljujemo.

V Ljubljani, dne 19. julija 1927.

Zalujoči ostali.

Najboljše

KOLO

in šivalni stroj

v materijalu in konstrukciji je samo GRITZNER, ADLER in PHÖNIX Večletna garancija.

Najnižje cene, tudi mesečna odplačila samo pri

JOSIP PETELINC-U V LJUBLJANI ob vodi blizu Prešernovega spomenika

Prednosti

davno preizkušene

MAGGI-jeve ZABELE

1. Prijetnost z njo doseženega okusa.
2. Izdatnost, kar največja moč za-bele, radi tega
3. Cenenost.
4. Neomejena trpežnost, tudi ako je steklenica odprta.

Pazite pri nakupu na ime „MAGGI“ na rume-no-rdeči etiketi.

Dobra kuhinja pri Zvezdi

v Mariboru, Pod mostom 11, zraven državnega mostu.

Zastonj dobite

na dan Din 14.—.

dva obeda, dve večerji, kruh in dobro namizno pijačo na mesec, če se abonirate za ceno

Obilna kosila in zajuterk po jedilnem listu se dobe po običajni dnevni ceni.

Z odličnim spoštovanjem

Smolej.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčnoljubljeni sin, brat, stric in nečak, gospod

Joško Tonejc

v nedeljo, dne 17. t. m. po kratki mukopolni bolezni, v 23. letu svojega življenja, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega nam pokojnika bo v torek, dne 19. julija 1927 ob 5. uri popoldne iz Stare poti 2 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 20. julija ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi Marijinega Oznanenja.

V Ljubljani, dne 17. julija 1927.

Zalujoča rodbina Tonejc

z ostalimi sorodniki.

Mestni pogrebni zavod.